

ek

Sorsjáték

DIU

ÉVÁGY BOCSÍZÁS ÉRŐ

ELŐTT ÉS UTÁN

ét tartott ácaik felett ahn

tz Kahn, az ameri- émetek szövetség- szemlélt tartott a zón, majd a csapa- sztes zászlókkal ve-

l vádolják a cseh at

uer Tag", a német lapja, hevesen tá- mutatóknak mondja át, amelyek, ugy- zani olvasóikba a ré- — írja a lap — özött is és figyel- gy a régi osztrák- itak.

ette ábla Xeni ágyü- ert

lovi itélőtábla ma- nagy port felvert amely a Gárlon keresztült folyt- ágyüminiszter és ve. A tábla hely- árom évre szóló — mint Zachariana Xeni volt minis- zeresen felment- ményei alól

y vesztette az Egyesült ségének év- lmából

gyesült Államok ója alkalmából alatt különböző 20 személy vesz- közlekedési bal- nás természetű ittek.

Lapkiadó R. T. ron L. Pop 16 0.

IMAT

Taxa postală plătita în num. No. 30523/1934 Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél- évre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre: Havonta 2, negyedévre 6, fél- évre 12, egészévre 20 dollár. — Hirdetések díjszabás szerint. — Az „UJ KELET” a transzilvániai banati zsidóság napila. Cikkjeink után megadjuk a forrás megjelölésével eredjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszer- kesztő: Dr. Mar- ton Ernő. Re- dactor responsabil-Felelős szerkesz- tő: Jámber Ferenc. Administrator delegat si girant responsabil-Felelős igazgató: Schwartz Endre. Proprietar-tulajdonos: Fraternitas S. A. L. de Editură. Registrul publicatiunilor perioadice No. 43. Dos. 889. 1933. Tribunalul Cluj, Secția III. Péntek, julius 7. 1939—5699. Tamuz 20. XXII. évfolyam, 149. szám.

Küzdelem a semlegesség körül

Az a harc, amely az Egyesült Államokban a semlegességi törvény körül folyik, tulajdonképpen csak előjáték annak a nagy harcnak, ami a jövő évi elnökválasztáson fog tőpontjára hágni az uralomért küzdő két nagy amerikai párt: a demokraták és republikánusok között.

Józan ésszel lehetetlen elképzelni, hogy a szenátus konzervatívjai, vagy a republikánus párt plutokrata reakcionáriusai komolyan hinnének abban, hogy egy európai háború esetén az Egyesült Államok sokáig megtarthatná semlegességüket.

Még kevésbé lehet bízni abban, hogy a Wall Street, tehát az ipari és pénzügyi magnások érdekeit képviselő republikánusok és a demokraták jobboldali szárnyán helyet foglaló képviselők, ellene volnának annak, hogy európai háború esetén a fegyvergyárosok — a hadiüzletek révén — újabb dollármilliárdokat keressenek.

Ha mégis ellene vannak a semlegességi törvény módosításának és a fegyver- és lőszer- kivitelei titlalom felfüggesztésének, úgy ennek nem annyira logikai, hanem pártpolitikai okai vannak.

A Wall Street és a republikánus párt fél attól, hogy Roosevelt mégis elszánja magát arra, hogy harmadszor is jelöltesse magát az elnökségre, ami azzal a valószínű lehetőséggel járna, hogy újra a demokrata párt kerül uralomra.

Már pedig a Wall Street, annak ellenére, hogy Roosevelt az utóbbi időben jelentékeny engedményeket tett a nagyipari tőkésnek javára, alig várja, hogy azokat a szociális törvényeket, amiket Roosevelt valószínűleg, valamely formában visszacsinálja.

A Wall Streetnek és a vele szimpatizáló szenátusnak, de még a demokrata szenátoroknak is, taktikai céljaik vannak azzal, hogy Rooseveltet előrelépő külpolitikai célkitűzéseit elgáncsolják s ezáltal belpolitikai zavart okozzanak.

S ha talán nem is gondolják komolyan, a Wall Street urai már csak azért is szeretnék megbuktatni a semlegességi törvény módosítására irányuló roosevelti javaslatokat, mert ezzel halvány szimpátiájuknak adnák tanujelét a mai Németország iránt, amelynek antiszemita és világalmai törekvéseivel szemben ugyan éppoly ellenséges beállítottságuk, mint akár Roosevelt, de antiszociális beállítottságával annál inkább rokonszenveznek.

Talán egy évvel ezelőtt még nem kockáztatták volna meg a republikánus párt vezetői azt, hogy egy nyilván amerikai érdekeket szolgáló törvényjavaslattal olyan élesen forduljanak szembe, mint ma.

Egy évvel ezelőtt ugyanis az amerikai termelés és fogyasztás lángörbéje léfelle menő irányzatot mutatott, míg most újra kezd magasba szökkenni.

Pár hét óta újabb heves sztrájkmozgalmak zavarják az amerikai nagyipar menetét s az eddig teljes kapacitással dolgozó nehézipari vállalatok tízezrével bocsátották el munkásaikat, ami a 11 millióra rugó amerikai munkanélküliség számát ismét százszézzel toldotta meg.

A Rooseveltben és szociális politikájában előddig maradéktalanul hívő amerikai munkások és kispolgárok körében a munkanélküliségnek ez a rohamos növekedése természetesen elégedetlenséget vált ki, amit a republikánus párt ügynökei igyekeznek kihasználni s a válság okául Roosevelt politikájának hibáit és főleg „beavatkozó” külpolitikáját igyekeznek feltüntetni.

A republikánusok kedvenc érvelése Roosevelt külpolitikája ellen az, hogy Amerikának nemcsak nemzeti érdekei ellentétesek a roosevelti külpolitika célkitűzéseivel — amelyek a demokratikus nagyhatalmak feltétlen támogatására irányulnak — hanem üzleti szempontból is kifogásolható, mert hiszen éppen a demokratikus nagyhatalmak voltak azok, amelyek az elmúlt világháború idejéből származó hadiadósságaikat még ma sem egyenlítették ki.

A küzdelem tehát a semlegességi törvény módosítása körül egyre hevesebb hullámokat ver az Egyesült Államokban. A szenátus ál-

A Times elmondja az angol- orosz tárgyalások történetét

Ellentétes hírek Halifax moszkvai utjáról

Lényeges pontokban már létrejött a megegyezés London és Moszkva között

London, julius 6. (Rador.) A „Daily Express” szerint az újabb orosz ellenjavaslatokra való tekintettel, egyre több valószínűsége látszik annak, hogy Halifax rövidesen Moszkvába megy. Az angol külügyminiszter személyes jelenlétével akarja sietetni a moszkvai tárgyalások kedvező befejezését.

A délutáni angol lapok cáfolják a fenti hírt és hangsúlyozzák, hogy az angol külügyi hivatalban olyan élénk tevékenység folyik, ami nem is teszi lehetővé a külügy-

miniszter elutazását.

A Times azt írja, hogy az a tény, hogy Berlin küldött újabb ajánlatot, nem denesetre arra mutat, hogy a Harmadik Birodalom mindent elkövet az angol-francia-orosz egyezmény meghúzására. Cikkje végén a Times azonban eljegéttel állapítja meg, hogy ez a terv aigha sikerülhet, mert Berlin és Moszkva célkitűzései között óriási az eltérés és politikai, vagy katonai együttműködésről szó sem lehet.

A tárgyalások története

A Times megbízható helyről szerzett értesülései szerint a következőkben foglalja össze a moszkvai tárgyalások történetét:

Néhány héttel ezelőtt az angol kormány elfogadta egy hároms védelmi egyezmény tervét, amelynek az volna a feladata, hogy bizonyos államokat megvédené a támadásoktól. Hamarosan megkezdődtek a tárgyalások, amelyeknek során a szovjet azt kívánta, hogy a szóbanforgó államokat precizirozzák.

Az angol delegátusok azt javasolták, hogy garanciát kapjon Belgium, Lengyelország, Románia, Törökország és Görögország. A szovjet képviselői azt kérték, hogy vegyék be az egyezménybe Finnországot, Észtországot és Lettországot is. Ekkor az angol megbízottak azt az ellenvetést tették, hogy ebben az esetben figyelembe kell venni Svájc és Hollandia függetlenségének biztosítását is, amire a szovjet megbízottak azt válaszolták, hogy abban az esetben, ha a nyugateurópai államoknak nyújtott garanciákat precizirozzák, számitásba lehet venni egy katonai segítségnyújtást Nyugat-Európa számára, de hozzátették, hogy akkor Lengyelországra és Törökországra szóló katonai egyezményre kell a tárgyalásokat megkezdenni.

Ugyanakkor — folytatja a Times — a szovjet delegátusok uszál a definícióval jöttek: direkt, vagy indirekt támadások. Ez a megállapítás azonban olyan tág értelmezés lehetőséget nyújt, hogy a brit delegátusok véleménye szerint fenntartva a tényleges lehetőség más államok belpolitikájába való beavatkozásra.

A Times azzal fejezi be cikkét, hogy egyes lényeges pontokban megállapodás jött már létre, amely szilárd alapot nyújt a tárgyalások folytatására.

Lettország: vagy esztországi német államcsiny: oroszellenes támadás prólógusa

Párizs, julius 6. A Petit Parisien jelentése szerint francia hivatalos körök a szovjet-álláspontnak ama részét teszik vizsgálat tárgy-

lást foglalták immár nem kétséges, de nem ismerjük a kongresszus demokrata többségének álláspontját.

Ha a demokrata többség homogen volna és a jobboldali szárny nem bizonyította volna be már a multban is, hogy a valóban radikális roosevelti javaslatokkal szemben inkább a republikánusok felé huz, mint saját pártjának programja felé: bizonyosra vehetnők, hogy Roosevelt semlegességi törvény módosító javaslatát a kongresszuson teljes diadalt fog aratni.

gyává, mi történjék abban az esetben, ha Németország direkt akcióra szánná el magát a Balti államok támaszpontjain. Egy Németország javára történő államcsinyt Tallinban vagy Rigában, Moszkvában úgy fognának fel, mint egy esetleges Oroszország elleni támadás prólógusának. Ebben az esetben Oroszország nyomban megtenné a stratégiaiilag szükséges intézkedéseket. Vajjon Anglia és Franciaország elfogadhatja-e azt a kötelezettséget, hogy ebben az esetben nyomban beavatkozzék? Ismeretes, hogy a hitleri metódus az áldozatot csak akkor nyeli le, miután előbb szétbomlasztja.

150 millió fontos hadiszállítási angol hitel

London, julius 6. Az angol lapok jelentik, hogy a kormány a parlamenttől megfelelő felhatalmazást fog kérni, hogy mintegy 100-150 millió fontos exporthitelt nyújtson.

A Daily Mail rámutat arra, hogy a szóbanforgó 150 millió fontos exporthitel meg fogja engedni, hogy Anglia szövetségesei fegyvert, municiót és más hadianyagot vásárolhassanak. A felhatalmazás értelmében a kereskedelmi miniszter garanciát vállalhat a gyárosokkal szemben az esetleges veszteségeikért. A Financial Times azt írja, hogy az angol kormány erre a lépésre a szövetségesek kérésére határozta el magát.

Közvetlen háromoldalú szerződés lesz a moszkvai tárgyalások eredménye?

London, julius 6. Az angol miniszterelnök hír szerint elhatározta, hogy elutasítja a szovjetnek a közvetett támadásra vonatkozó javaslatát, mely szerint a hármasszövetség akkor is életbe lépne, ha más államban történt beavatkozás folytán érezni fenyegetve magát akár a szovjet, akár a nyugati hatalmak. Angol vélemény szerint ez lehetőséget nyújtana a szovjetnek arra, hogy beleszóljon szomszédainak, így elsősorban a Balti államoknak belügyeibe. Az angol álláspontot a francia kormány is magáévá tette. Beavatottnak tudni vélik, hogy ha lehetetlen jobb belátásra bírni a szovjetet ebben a kérdésben, úgy hármassz angol-francia-orosz szövetségre tesznek javaslatot, a mely csak a három szövetséges megtámadására vonatkozik és nem (Folytatása a 8-ik oldalon)

De egyelőre ez a bizonyosság még — bizonytalan. Lehet, hogy Roosevelt presztízse és a demokraták ama félelme, hogy az új elnökválasztáson esetleg a republikánusok kerülhetnek uralomra, még megmentik a helyzetet s a semlegességi törvény módosítása mégis többséget kap a kongresszusban.

Bárhogy üssön ki a dolog, az bizonyos, hogy a semlegességi törvény módosításának ügye tulleddül az amerikai politika határvonalain és az európai politika alakulására is döntő kihatással lehet.

Herzl Tivadar

— Halálának 35-ik évfordulójára —

Ma van harmincöt esztendeje annak, hogy Herzl Tivadar földi lénye elköltözött körünkből. Szerte a nagy világban minden zsidó lélekben kigyul a Jahrzeit lángja és még a világot átjáró örület hideg szele sem tudja kioltani. Fényénél fellapozzuk öt évezredet megélt népünk egyik legnagyobb-rúbb legendáját és hálásan emlékezünk arra, aki ezt a csodálatos történetet ajándékozta.

Az igazi hamisítatlan zsidóságtól távoli vizekről jött népéhez az a ritka férfi, kinek mindössze 44 éven át vert a szíve. Egy szabadabb világ gyermeke volt és vérebén élt a méltóság és az önértet. Egyénisége már ki volt alakulva, amikor a történelem irányító keze közelépett. Eleendő volt a Dreyfuss-ügy mély élménye, hogy tudatát a felismerés ama világossága járja át, mely élete utolsó nyolc esztendejére visszaadta öt népének. Micsoda nyolc esztendő volt ez!

A világháború egy fajtája. Az egyén harca a sokakkal, a próféta harca a tömeggel, valami gízsi gyürkőzés a jövődől földöntúli megsejtesével. És ebben a harcban szinte egyedül állott. Hogy is mondotta csak Nordau? „A mi népünknek volt egy Herzlje, de Herzlnek nem volt zsidó népe”. Egyfelől egy ember állott mélyeséges hittel népének erőiben, vezéreinek felelősségértében, a világ igazságtudatában. Másfelől a hitetlenek és hajlott gerincű népe, egy rossz és vad világ közepette, amely a 19. század nagylelkű eszméinek leple alatt engedte szabadjára primitív ösztöneit.

Ebben a környezetben és ebben a világban Herzl legendás méretű alak volt. Mitosz. Csodálatos összhangja az összes szép fizikai, lelki és szellemi tulajdonságoknak. A nagy költő lendülete és lelkesedése, a próféta hite, szenvedélyessége és optimizmusa, a született államférfi átfogó műveltsége és kifejezőképessége, az igazi írói kritikai érzéke és megérzése, saját értékének biztosságudata, királyi megjelenése — mindez a látszólag haladó zsidóság rejtett erőinek csodálatos kifejezőjévé tette Herzl aki mind a mai napig a zsidó nép legmagasabb rendű tulajdonságainak kifejezése. Bizonyítéka annak, hogy szerencsétlen történelmének viszontagságai ellenére is a zsidóság erős, élő és teremtő.

Mindenekelőtt költő volt. Olyan hurokon játszott, amelyekről úgy látszott, hogy a zsidó nép már réges régen elfeledett. Költészet, álmok, ideálok? Tul sokat szenvedtünk, tul sokat éltünk furcsa, emberietlen életet, semhogy ilyen dolgok szerepet játszhassanak életünkben. És éppen ezért felmerhetetlen az, amit Herzl teremtett. Ujból megtanította álmolni a zsidó népet. Az ő szép fejevel, nemesi tartásával, királyi nézésével, élő példáját adta annak, ami felé minden zsidónak törekednie kellene Herzl hatása alatt a zsidó ember elsőízben érezte, hogy más is lehet, mint lelkibeteg-gekről szóló irodalom szenvedő hőse.

Költői hevével Herzl belénk oltotta újból az egészek, az összességnek látomását. Aki természetesen él, az egyszerre képes a csillagokat és a föld trágyáját meglátni. A zsidóság azonban elvesztette ezt a képességet. Csak szétbontani tudta. Csak részt látja. Megszűnt szintétikusnak lenni. Herzl e szem pontból is az első normális tipusa volt gátlati létünknek. Lelkében elegendő erő lakozott ahhoz, hogy a csucsokra emelkedjék, hogy érezze a magaslatok pátozzát, hogy átfogja népünk történelmének teljes, egész, összegezett látomását s a belőle eredő utat, amelyet járnunk kell.

Uj korszakot nyitott meg történelmünkben. Fellépeség senki sem gondolt saját erőnkre. Tévednek azok, akik szerint Herzl

mindent kívülről, a többi népektől várt. „Azon a napon, amikor majd újból hínni tudunk saját magunkban, végtér morális nyomorúságunk” — mondotta. Herzl első sorban szétszört erőink egyesítését az egész népet átfogó és képviselő szerv megteremtését hirdette. Ez a szerv a Kongresszus és a Cionista Világszervezet volt, amely reményeikből és annyi nemzedék lelkében érlelt álmokból kellett, hogy erős és alkotó eszközt teremtsen. A zsidó nép egységének és megoszthatatlanságának gondolata értékesebb volt szemében mindennél.

És még egy tanulságot adott népének, amelyet saját személyében ültetett át a gyakorlatba: az önfeláldozást. Nyolc, vagy kilenc esztendőn keresztül járta Európa birodalmait és álmodta a Zsidó Állam és az Ös-ujország álmát. Szinte egyesgyedül. Az álom oltár, örökűz, arcvonal, bástya és kormánykerék volt számára. Éjjelt nap-pallá téve, lankadatlanul küzdött. Ereje fogytáig. Hallotta a „harminckétszázéves” és tudta, hogy a sors végül is összetöri a szerszámokat, amelyeket céljai szolgálataiban felhasznál. Egyike volt azoknak, akik engedelmességek az isteni parancsnak: „egész szívvel, teljes lelkeiddel, minden gondolatoddal”. Utolsó üzenete ez volt: „Véremet adtam népemnek...”

És valóban lelkét áldozta a mozgalomért, a szervezetért, amelyet testének anyagával épített. Ezért a Szervezetért egy egész világgal, elsősorban önmagával viselt háborut. Legyőzte önmagát.

Mondottuk, hogy Herzlben a Nyugat fiában, az európai nevelés a keleti zsidó örökség elemeivel párosult. A technika szelleme a kelet álomvilágával. Magasabbrendű szín tészisbe szöktent lényében az, amit valaki így jelezte: a frakkos proféta. Ez a magyarázata annak, hogy Herzl az eszme és az álom zseniális szervezőjévé válhatott. A gondolat nála tetté valósult és minden tétlen a gondolat érződött meg. Különbözött tehát a mindennapi álmok típusától. Álmai az értelmén keresztül vezettek, hogy végül felemelkedjen a tervszerűség, a törvényszerűség, a logika világába. Akik látomásának mértani nagyságából a féltelenség és a tervszerűség, vagy a meg-gondolatlanosság hősiességét akarják csinálni, azok nem értették meg Herzl-t, a szervező zsenijét. Ki beszélt még olyan határozottan, mint ő a zsidó sors logikus törvényszerűségéről és állította fel biztossággal jövőnk értelemmel kiszámítható prognózisát: „A zsidókérdés világprobléma” — „A zsidó állam világszükséglet és ezért fog megvalósulni.”

Prognózisát igazolta az idő és látomásának teljesülése közeledik. Am a herzi látomás második, befejező tételéig még nem érkezett el a világ öntudata. Néhány felvilágosító pillanaton kívül, mint amilyen a Balfour-deklaráció volt és amelyből Erec Jisraélban a cionista álom megvalósulásának értékes magva sarjadt ki, ez a lelkiismeret még szunnyad. De el jön, mert el kell jönnie pillanatának. Az első tétel már is áll. A zsidókérdés világprobléma lett — és a páriává alacsonyított sorsu zsidók százezei, hazájukból kivert, bolygó menekültek ezrei jelzik a felismerés útját.

Am ha Herzl, az érzőszívi Herzl látna hogy amit ő, szabadságot kereső emberek boldog kivonulásának képelt el, az kivert rabszolgák menekülése lett, újból megszakadna szíve. Herzl kivonulást és nem menekülést áhított. És nagyot vátkeznek emléke ellen azok, akik ebben a kényszer-menekülésben látják látomásának beigazolódását és erre akarják építeni gondolatának megvalósítását.

A mi nemzedékünkben sajnos csak keveseknek adatott meg a szerencse, hogy Herzl lássák. Csak könyvekből, képekről és dokumentumokból ismerjük őt. De alkotása a miénk is és kötelességünk szent örökségét megőrizni. Saját értékünknek öntudatát, egységünk érzését, az eszmény csucsaira emelt cionizmust adta nekünk. És ami a legnagyobb, legszemélyesebb ajándéka volt: „Önmagát adta népének, mint újjászülöttségünk époszának tárgyát.” A legkegyeltesebb meghajlás emléke előtt, a 35-ik évforduló alkalmából, ha megfogadjuk örökségének hűséges megőrzését.

Gärtner Mose.

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

Palesztina

Angol katonaság letartóztatta rav Fischmannt

Rav Juda Leib Fischmannt, a cionista exekutív tagját, július 2-án, amint a Romemegyedben levő házából elindult autóján a Jewish Agency irodájába, angol katonaság tartóztatta fel és kérte közkelekedési igazolványát. Rav Fischman azt válaszolta, hogy tudtával nem kell felmutatnia az igazolványt, mert hiszen a zsidó közkelekedésre kibocsátott tilalom nem vonatkozik a város belsejére. A katonaság ennek ellenére kiszállásra kényszerítette rav Fischmannt, katonai autóbába ültette és a katonai parancsnokság ügyeletes tisztje elé vezette.

Az ügyeletes tiszt letartóztatottnak nyilvánította rav Fischmannt és figyelmen kívül hagyta azon közlését is, hogy ő a cionista exekutív tagja. Rav Fischmannt csak a Jewish Agency intervenciója után bocsátották szabadon.

Rav Fischman, aki most 64 éves, elmondta a Zsidó Távirati Iroda tudósítójának, hogy nem ez az első letartóztatás az életében. A világháború elején a törökök tartóztatták le Jaffában, majd később fogházba vetették Jeruzsálemben és ki is utasították Palesztinából, mert cikket közölt az amerikai zsidó sajtóban, amelyben amellet szálott sikra, hogy Törökország Németország helyett Angliával kössön szövetséget. Rav Fischman azt is közölte, hogy letartóztatása alkalmával az angol katonák bántalmazták.

A Jewish Agency exekutívje erőlyes tiltakozást intézett a katonai hatóságokhoz rav Fischman letartóztatása ellen.

Ugyancsak Jeruzsálemből jelentik, hogy a katonai parancsnok egy arab autóbusszal ellen elkövetett fegyveres támadás miatt büntetés-ként 48 órára tiltotta a zsidó autóbusszszolgálatot Jeruzsálem Macnane Jenuda és Givat Saul negyedek között.

UJABB ILLEGALISOKAT FOGTAK EL A PALESZTINAI PARTOKNÁL. A palesztinai parti őrség újabb 272 zsidó „illegális” bevándorlót fogott el Nathania közelében. A hajót, amelyen a menekültek voltak, eldobták.

ÚJ KERÜLETEK PALESZTINÁBAN. A palesztinai hivatalos lap közli, hogy Palesztinában új közigazgatási kerületeket teremtenek, illetve a már meglévőket megváltoztatják. Így új kerületet létesítenek Samária központtal, amelyhez Jenin, Tulkarém és Nablus körzeteit fogják csatolni. Kerületi kormányzóvá J. H. H. Pollock eddigi helyettes kerületi kormányzót nevezték ki Nablus székhellyel. Új kerületet létesítenek Gaza központtal, amely Beerséba és Gaza körzeteit foglalja magában. E kerület kormányzója Gaza székhellyel C. E. B. Buxton, akit Kenyából hívnak meg. A déli kerület többi részét, Tel-Aviv bevonásával, Ludd-kerületnek nevezik el, az északi kerület többi része megmarad a haifai kerületnek.

Az új kerületek létesítését hivatalos körök azzal indokolják, hogy el akarják választani a főleg városi kerületeket a falusiaktól. Zsidó körökben az új kerületi felosztást azokkal az előkészületekkel hozzák összefüggésbe, amelyek a földvásárlás korlátozására irányulnak. Rámutatnak arra is, hogy a hat kerület közül egyiknek sincs zsidó városban a központja.

MOSE SMILANSKI PALESZTINA ÖN-ELLÁTÁSÁNAK FOKOZÁSÁÉRT. A Bous-tenai című lapban, az ültetvényes kolonisták orgánumban, Mose Smilanski, a parasztság szövevényének elnöke, cikket írt a „Tozeret Haarec”, vagyis a hazai termelés kérdésében. Néhány adatot közöl ezzel kapcsolatban. A jisiv ezidőszakra kenyérfogyasztásának 14 százalékát, takarmány-szükségletének 17 százalékát, zöldségszükségleteinek 21 százalékát, a tejtermékek 28 és fél százalékát, tojásfogyasztásának 37,5 százalékát, hús-fogyasztásának 8 és halfogyasztásának 4 és fél százalékát saját termékeiből

fedezik. Ezek a számok veszedelmet jelentenek a jisiv egész létére. Nem mondják azonban, hogy a zsidóknak nincs elég földjük. A jelenlegi zsidó földbirtokokon meg lehetne háromszorozni a beültetett földek területét. A zsidó mezőgazdasági termelés eddig nem tudta kielégíteni a jisiv szükeleteit, elsősorban azért, mert maga a jisiv nem volt hajlandó ezeket a termékeket magas áron megvenni. Ezért olyan gazdasági rendet kell teremteni a jisivban, amely a mezőgazdák és a munkások számára lehetővé teszi a termelés megnagyobbítását. Mert ha ez nem sikerül, úgy a cionizmus nem fogja tudni megállni a helyét, hogy munkásának 17 és fél piasteres napibért fizessen. De ebből a bérből, havi 4 fontból, a munkás sem tud megélni, akinek béreket kell fizetnie és összes szükségleteit bevásárlás útján kell fedeznie. Ebben rejlik a főprobléma, amelyet nemzeti frázisokkal nem lehet elintézni — írja Smilanski feltűnést keltő cikkében.

Sziria

NACI-PROPAGANDA A SZIRIAI ARABOK KÖZÖTT. A Davar figyelemre méltó tudósítást közöl a nemzeti szocializmus sziriai tevékenységéről. Evről elővontatja a viznek Sziriaiából fiatal arabokat Németországba, ahol barátságos fogadtatásban és nemzeti szocialista kiképzésben részesítik őket és különösen az antiszemita tanokra oktatják. Miután visszatérnek hazájukba ezek az arabok, hazafias klubokat alakítanak „A haza megmentéséért a nyugati hatalmaktól és

a zsidóktól”. A lap tudósítója résztvevett egy ilyen klubnak az ülésén. Az asztalon kampókeresztes zászló volt kiterítve „Heil Hitler!” felirással, a falakon pedig Hitler, Mussolini és a mufti képei ékeskedtek. Egy öregebb arab beszédet tartott, amelyben magyarázni próbálta a Hitlerrel való szövetséget. Azt mondotta, hogy egy népnak, amely függetlenségéért küzd, szövetséget kell kötnie mindenkivel, aki őt támogatni tudja, de az arabok tisztában vannak azokkal a veszedelmekkel, amelyek a hitlerizmus jelent. Erre egy Németországból visszatért fiatal arab válaszolt, aki élesen kikelt a zsidók ellen és azt hangoztatta, hogy az araboknak Hitlerre kell támaszkodniuk, mert egyedül ő segíthet rajtuk.

Amerika

Az amerikai szenátus bevándorlási bizottsága huszeder menekült gyermek beengedése mellett. Az amerikai szenátus bevándorlási bizottsága magáévá tette a Wagner-Rogers-javaslatot, amely huszeder menekült gyermek befogadását irányozza elő a legközelebbi években. A bizottság kikötötte azonban, hogy a bevándorló gyermekek számát vonják le a bevándorlási kvótából. Wagner szenátor kijelentette, hogy a törvényjavaslatot még e hét folyamán a szenátus elé terjesztik.

Lengyelország

A zsidók a községi választásokon. A községi választások az egész országban, összesen 574 városban lezajlottak. Az eredményekből kiténik, hogy a nemzeti egység tábora kapta meg a mandátumok 41,08 százalékát. A második csoportot a zsidók alkotják 17,4 százalékkal. Ezután következnek a mandátumok száma szerint az ellenzéki nemzeti párt, továbbá a szociálisták, az ukránok és a németek.

GURULNI FOG A NEVETÉSTŐL!!

Ma, péntektől a THALIA mozgóban PAT és PATACHON legújabb komédiájánál

I. Pat és Patachon a Paradicsomban

II. Az utolsó erőd cowbojláger

III. MICKY MAUS és a legújabb FOX és METRO hirdők.

Ezt csak mi tudjuk adni egy hejyárért!!

Brátka: a nyaraló gyermekek csodás paradicsoma

A gyermek-nyaralást ma már intézményszámba vesszük. Pár esztendő tapasztalat áll mögötte és komoly eredményeket bir felmutatni.

Schwartz Menyhért kezdeményezte mifelénk a dolgot. Az volt az elve, hogy a szülő ne nyaraljon a gyermekeivel. A gyermek nyaralását bizzák gondos, szakértő kezekre. A gyermeket közben önállóságra nevelik, s a szülő is tökéletesen tüdői és pihen.

Schwartz Menyhért akcióját siker koronázta, s az ő sikerén mások is felbuzdultak. Most, a nyaralási szezon derekán minden oldalról csábítanak bennünket: küldje a gyermeket ide, küldje a gyermeket oda. Schwartz Menyhértnak azonban kiépített organizációja van, az ő telepe tökéletesen fel van szerelve, ezért Erdélyben senki sem bírja vele felvenni a versenyt.

Schwartz Menyhért, aki leánynevelő intézete és internátusa révén az ország határain túl is kitünő nevet szerzett magának, Bratkán állította fel nyaraló telepét. Ez a hely

valóban a gyermekek paradicsoma. A gyermekeknek van strandjuk, fürdőjük, játszótérük. Egész nap uszálnak, napoznak, tornáznak, teniszsznek, játszanak. Egymás közt vannak, s a telep keretén belül a legelőkeletesebb szabadságot élvezik. A gyermek sehol sem érzi a nyár áldásait olyan mértékben, mint itten.

A brátkai telep két hegy közé ékelt völgykatonában terül el. Havasi fenyők ózójával, mezei virágok egészséges illatával van itt tele a levegő. Ez a levegő valóságos csodák művel. Gyenge, vérszegény gyermekek néhány hét leforgása alatt lebarnulnak, meghiznak és ebben a csodálatos birodalomban regenerálódnak.

A brátkai nyaraló nemcsak a gyermek, hanem a szülő szempontjából is eszményi hely. A szülőknek ugyanis legfőbb dicsője a gyermek, s ha Brátkára küldi gyermekét, tudja, hogy a leg gondosabb kezekre bízta. A telepen van orvosa, állandó és a legelőkeletesebb tanárnői felügyelete, s azok a szülők, akik személyesen akartak meggyőződni arról, hogy a nyaralás idején mi fog történni gyermekükkel, a legnagyobb érzéssel távoztak Brátkáról.

Schwartz Menyhért sikerének ez a titka. Esztendőnk hosszú sora óta minden nyáron meggyőzi az erdélyi zsidó szülőket arról, hogy igazi szakértelemmel oldja meg a nyaralás problémáját, mert a gyermekek parhates brátkai nyaralás után 4-5 kilós súlygyarapodással, piros pozsgás arccal, jókedvűen térnek haza.

Fordítások bármely nyelven, másolás, dr. Mandel Fordító Iroda, Memorandum! 24. Telefon: 16-37.

Nyugati mintájú, tökéletes szelvényrendszerünk Önnek kifogástalanul jó nyaralást biztosit Carmen Sylván

20 napra szóló szelvényfűzet 4400 lej. Ha a főszezonban meg akarja magát kimélni az elhelyezkedéssel járó nehézségektől és drága áráktól, úgy használja szelvényeinket. Kiadóhivatalunk felvilágosítással szolgál.

Uj, július 6. togatása után a szakminiszterium követő gazdasági társasára. Még a herceg külön miniszteriumok állítottak fel, építését beszélt, ket, hogy a ju vagy Spliten k metorszába. Nagyon érdekes érdekel k tria visszacsatol

Franciaország
Anglia
Csehszlovákia
Svájc
Olaszország
USA
Ausztria
Németország

millió dinárral ban. Tehát az földi tőkének német kézen Ezzel szemben szlovák annexió a helyzet. A szlovák gazdaság érdekeltek sorá német tőke a cségeivel együtt, kot tesz ki és e ságos helyet él színű, hogy mit ri kisebb-nagyot észlelhető Jug tranche a Jug sorában elérte Kétségtelen, régensherceget kormányt meggy együttműködés rossabb lesz, mint táciának hamar nak, a francia t rárban alaposan

Jugoszláviába lyik a diplomá tika itt ugyana ban. Német gé óhajtanak jugos élelmiszerekre rek segítségére a jugoszláv ip emelni. Nézzük különösen.

A réztermelés az oroszoktól, a légtermelésben részt. A leggazdiban fekszenek így a leghireseb pagnie française jugoszláv réztelep hozza piacra. E tonnát bányászban felekezésként hogy a tiszta tonna. A múlt é egy gyárt, né tmos uton vál

Bauxitban kü 1936-ban 87 m ország, ez megf vó bauxit 9 sz raát tengerpart, getek rejt mag Ulcinj között s a vidék. Két év nik mellett fel alumíniumgyára ezer tonnát tesz a lozováci gyár met tőke közre ügyi érdekesség termelésével, az tale Bauxit-Berg millió dinár az

Nyersolajban évvel ezelőtt, a változtak azóta, petróleuma volt náthban óriási f Bujavica környé terre teszik

Réz és bauxit

Miért van szüksége Németországnak a jugoszláv barátságra?

Jugoszlávia ipari nyersanyagaiért folyik a diplomáciai küzdelem

Uj, július 6. Pál régensherceg berlini látogatása után azonnal megindult a német szakminisztériumokban a munka a politikát követő gazdasági kérdések részletes megvitatására. Még talán német területen robbant a herceg különvonata, amikor már a berlini minisztériumok szakemberei statisztikákat állítottak fel, mérnökök újabb ipartelepek építését beszéltek meg és azon törek a fejüket, hogy a jugoszláv bauxit Dubrovnikon vagy Spliten keresztül jut-e el jobban Németországba.

Nagyon érdekes a jugoszláv közgazdaságban érdekelte külföldi tőke megoszlása Ausztria visszacsatolása előtt.

Franciaország	1056
Anglia	873
Csehszlovákia	741.2
Szajc	707.3
Olaszország	498
USA	424.8
Ausztria	366.2
Németország	54.6

millió dinárral volt érdekelve Jugoszláviában. Tehát az országban helyet foglaló külföldi tőkének nem egészen egy százaléka volt német kézen Ausztria bekebelezése előtt. Ezzel szemben az osztrák akció és a csehszlovák annexió óta gyökeresen megváltozott a helyzet. A Harmadik Birodalom a jugoszláv közgazdaságban helyet foglaló külföldi érdekeltek sorában az első helyre lendült. A német tőke a cseh és osztrák érdekeltségeivel együtt ugyanis ma már 18 százalékot tesz ki és ez több, mint az eddig kivált. A német tőke a cseh és osztrák kvóta volt. Valószínű, hogy miután az utóbbi időben gyakori kisebb-nagyobb német tőkemegmozdulás észlelhető Jugoszlávia irányában, a német tranche a Jugoszláviában érdekelte államok sorában elérte a husz százalékot.

Kétségtelen, ha Németországnak sikerült a régensherceget és rajta keresztül a jugoszláv kormányt meggyőzni arról, hogy a gazdasági együttműködés a két állam között még szorosabb lesz, mint eddig s ennek az argumentációnak hamarosan eredményei is mutatkoznak, a francia tőke kiváltságos helyzete Belgradban alaposan megrendülhet.

Jugoszláviában ipari nyersanyagokért folyik a diplomáciai küzdelem. A német politika itt ugyanaz mint másutt Kelet-Európában. Német gépeket, ipari termelvényeket óhajtanak jugoszláv ipari nyersanyagokra és élelmiszerekre becsereálni. Német szakemberek segítségével pedig megpróbálják majd a jugoszláv ipar és bányászat hatásfokát emelni. Nézzük, mi érdekelheti a németeket különösen.

Réz és bauxit

A réztermelésben Jugoszlávia, eltekintve az oroszoktól, vezető szerepet játszik. A világtermelésben 1.75 százalékban vesznek részt. A leggazdagabb rézbányák Dél-Szerbiában fekszenek, közel a bolgár határhoz, így a leghiresebb a francia kézben levő Compagnie française des Mines de Bor, amely a jugoszláv réztermelés legnagyobb hányadát hozza piacra. Ezenkívül hétszáz-nyolcszáz ezer tonnát bányásznak, saját feldolgozó üzemekben feketéről nyersrezt nyerne, úgyhogy a tiszta termelés évenként 40-50.000 tonna. A múlt év nyarán Borban felépítettek egy gyárat, németek szállították s itt elektromos uton választják ki a rézet az ércből.

Bauxitban különösen gazdag Jugoszlávia. 1936-ban 87 millió tonna bauxitot tárolt az ország, ez megfelelt a világ raktáraiban fekvő bauxit 9 százalékának. Az egész dalmát tengerpart, Hercegovináig bauxittelepeket rejt magában, Montenegróban, Bar és Ulcinj között s különösen Boszniában gazdag a vidék. Két évvel ezelőtt Lozovásban Sibénik mellett felállították az első jugoszláv alumíniumgyárat, évi termelése azonban csak ezer tonnát tesz ki. A közeljövőben sor kerül a lozováci gyár kibővítésére, valószínűleg német tőke közreműködésével. Két nagy pénzügyi érdekeltség foglalkozik főleg bauxit kié termelésével, az Adriabauxit és a Continente Bauxit-Bergbau. Ennek az utóbbinak tíz millió dinár az alapitője.

Nyersolajban nem gazdag Jugoszlávia. Két évvel ezelőtt, a statisztikai számok nem igen változtak azóta, mindössze 137 tonna saját petróleuma volt. Ezzel szemben a Száva-Bánában óriási földgáztelepekre bukkantak. Bujavica környékén három milliárd kubikméterre teszik a földgázlefordulást. Ebből

évenként eddig mindössze másfélmillió tonnát használnak fel.

Pár mondatban ez Jugoszlávia nyersanyag keresztszete. Az erősen fegyverkező ország mindig azon az állásponton volt, hogy az ország területén lelhető nyersanyagokat ugyanott kell feldolgozni, bekapcsolódott tehát a külföldi tőke, főleg a francia és az angol, megszervezték az ipartelepeket s szinte egyik napról a másikra hatalmasat lendült a jugoszláv gyáripár. A kormány részletes nyersanyagtervet dolgozott ki a vezérkar felügyelete alatt, mindenáron megakadályozták, hogy a nyersanyag kimenjen az országból, ez alól kivételnek látszott a bauxit, mert ebben Németország a jugoszláv állam legnagyobb vevője, kilencvenhét százalékát a termelt nyersanyagot Németország vette meg a múlt esztendőben. A trepcái ólom- és cinkbányákat és a lozováci alumíniumgyárakat már a jugoszláv állam szorgalmazására állították fel.

Mit akar Németország?

Mi a helyzet a régensherceg látogatása után?

Németország természetesen minden alkalmat megragad, hogy ipari termelését ne devizákban fizetendő nyersanyagokkal járja el. Miután Jugoszláviában az előbb említett osztrák és cseh akciók óta a német tőke imponáló szerepet játszik, külkereskedelmi érdekeit intenzívebben tartja majd kézben. A jugoszláv élelmiszerek kivétel Berlinbe irányítása és az ország nyersanyaggazdagsága nagyban megkönnyítheti a német birodalom helyzetét. Igaz, hogy a nyersolajban és vasércben különösen szegény ország nem mindenben hasznos Németország számára, ahol különösen ez a két hadifontoságú nyersanyag hiányzik.

Hat szervezet tett le jelölő listát a XXI. kongresszus delegátusválasztásaira

Timisoara, július 6. A Kongresszusi Főválasztási Bizottság közli, hogy az előírás szerinti terminus lejártá előtt, július 2-ig hat érdeklődő szervezet tett le jelölőlistát a 21. Világkongresszus delegátusválasztásaira.

A listák beérkezési sorrendjében az alábbi számokat kapták:

1. *Klall-Cionista* lista, listavezető: Reiter Károly.
2. *Mizrachi*-lista, listavezető: Müttelmann Jakab.
3. *Barisszia* (Erec Jiszrael Haovedet), listavezető: Danzig Hillel.
4. *Brith Kibucit* (Erec Jiszrael Haovedet), listavezető: Jámbor Ferenc.
5. *Palesztinai Zsidó Allampárt*-lista, listavezető: dr. Pistiner Avram.
6. *Tóra Umelacha*-lista, listavezető: Mairovits Ede.

A FVB július 3-i ülése felülvizsgálta és megállapította ezeknek a listáknak az érvényességét a július 16-án megtartandó kongresszusi delegátusválasztásokra.

A Franco-kormány kétmillió fontos pere Londonban

Kit illetnek meg azok az értékpapírok, amelyeket a köztársasági kormány helyezett letébe a menekültek segélyezésére

London, július 6. A londoni itélőtábla a napokban több igen érdekes pert tárgyal, amelyek élénk fényt vetnek az európai területi változások által előidézett gazdasági és pénzügyi kérdésre.

A Francia Banknál letett pénzügyi állományon kívül, amelynek sorsa mind a mai napig nem tisztázódott, a legutóbbi spanyol köztársasági kormánynak jelentős tőke letétei és értékpapír-állományai voltak külföldön. Ezek az értékek elsősorban a spanyol pénzügyminisztérium tulajdonát alkotják, másodsorban a polgárháború tartama alatt magánosoktól elkobzott értékekből tevődnek össze. Különböző nemcsak a köztársaságiak, de a nemzetiek is kötelezték a magánosokat arra, hogy bizonyos készpénz ellenében beszolgáltassák az államnak különböző értékpapírjaikat. Ezt azzal indokolták, hogy az államnak szüksége van a papírokra bevásárlásokat eszközölni a külföldön, valamint a háborút finanszírozni.

Ez év elején Mendes Aspe, a népfrontra kormány legutolsó pénzügyminisztere kap-

csolatba lépett néhány külföldi bankkal, a külföldön tartozkodó spanyol menekültek segélyezésének megszervezésére. Az illető bankok kinevezték megbizottukat, a svájci *Henry de Reding* személyében, hogy tárgyaljon a kormánnyal. A kormány hamarosan nagyösszegű értékpapírt nyújtott át a megbizottak azzal, hogy ezek a pénzügyintézetek karöltve *Portela Vallardes* volt miniszterelnökkel, — aki nagy tekintélynek örvendett ugy Spanyolországban, mint külföldön — nagy trösztöt alapítsanak Angliában, amely a spanyol menekültek segélyezését eszközölje. Megegyeztek abban is, hogy a két felhatalmazott közötti esetleges nézeteltéréseket döntőbírói minőségben egy svájci ügyvéd intézze el. A tröszt megalakult és a spanyol kormánytól kapott értékeket az egyik nagy angol banknál helyezte letébe. Ezt az összeget a Franco-kormány kétmillió fontra becsüli. Az értékek között vannak a spanyol-amerikai villamossági társaság, valamint más nemzetközi társaságok részvényei.

Mentse meg fogait!

Amit megtehet ma, azt ne halassa holnapra. A helyes védekezés a fogkövesedés ellen: használjon Kalodont fogkrémet! „Kétszer naponta Kalodont” — ez tartja egészségben fogait. Tudja meg: Kalodont az egyetlen fogkrém, mely a tudományosan elismert dr. Bräunlich-féle Sulfurizin-Oleatot tartalmazza.

Most nagy tubusban is kapható

KALODONT fogkö ellen

Egyetlen körülmény befolyásolhatja csak a német gazdasági tervek valóra válását Jugoszláviában: Ujabb bányaművek felépítése és a lelőhelyek kikeresése időbe kerül, még pedig sok időbe.

A berlini látogatást megelőzően Jugoszlávia semmiféle formában nem akart állást foglalni a tengely és a nyugati hatalmak vitáiban. A csehszlovák és albán események óta ezt az álláspontját, úgy látszik, revideálja.

Miután Anglia elismerte ezt a letétet, a Franco kormány visszafizetési követeléssel lépett fel. Álláspontja szerint az előző kormány törvénytelenül jutott ezen értékek birtokába és nem volt joga azokat az angol trösztnek átadni. A Franco-kormány megindította Londonban a peres eljárást egy a tröszt ellen, mint az angol letéti pénztár ellen, követelve ezen értékek kiadatását. Az első tárgyaláson a Franco-kormány Spanyolország „kormányának” minőségében jelent meg. Az angol bíró elutasította a kérelmet, sőt megengedte a tröszt vezetőinek, hogy újabb százezer font értékű értékpapírt bocsássanak áruba.

Egy érdekes tárgyalás

A spanyol kormány azonban nem hagyta magát és újabb pert indított most már egy másik fórum előtt. A pert május 25-én tartották meg a londoni spanyol követség és igen nagyszámu érdeklődő jelenlétében. Az alpereseket Sir Stafford Clips képviselte, akit nagy szenzációt keltő körülmény között zártak ki nemrégiben a munkáspártból. Ezalkalommal Franco tábornok nem a spanyol „kormány”, hanem a spanyol állam nevében indított pert. Sikerült is többet elérnie, mint az elmult tárgyalás alkalmával. A bíróság elrendelte az értékek zárolását, az ügy végső tisztázódásáig. Egész biztos, hogy ez az egész komplexum még igen érdekes fejleményekre fog okot adni.

Van-e joga az utódnak semmisenk nyilvánítani elődje cselekedeteit

A legérdekesebb a per jogi oldala, amely olyan kérdést vet fel, ami még ma is vita tárgyát alkotja. Ez a kérdés az, hogy vajon van-e joga egy „utód” kormánynak semmisenk nyilvánítani elődje jogi cselekedeteit. Az angol tröszt azzal érvelt, hogy az értékeket annakidején elismert és törvényes kormánytól kapta. Az angol bíróságoknak kell dönteniük, hogy egy új kormány, amelyet nemrég ismertek csak el, és amely erőszak árán szerezte meg a hatalmat, semmisenk jelentheti-e ki elődjeinek szerződéseit.

Nemkevésbé érdekes az ügy gazdasági oldala sem. A zárolt értékek legnagyobb része a „Chade” nevű amerikai-spanyol villamossági társaság részvényei, amelyek magánosoktól erednek és amelyeket ez a társaság a polgárháború idején átköltöztette székelyét Madridból Brüsszelbe, ahol forgótőkéjét egy belgiumi vállalkozásba fektette. Így még akkor is, ha az angol bíróságok véglegesen elutasítanák Franco követeléseit, a trösztnek tisztázni kellene az ügyet a Chade társasággal is. Ez esetben felvetődik az a kérdés is, hogy joga van-e a trösztnek, amely azt állítja, hogy az értékeket a spanyol kormánytól kapta, felhasználni azokat, tekintettel arra, hogy ez a társaság már elköltöztette székelyét Spanyolországból.

HIREK

— A bukaresti rabbi-vizsga eredménye. Bukarestből jelentik: Tegnap befejeződött a kultuszminisztérium által rendezett rabbi-vizsga 66 jelölt közül 45. vizsgázott sikerrel, a többi hiányos román nyelvtudás miatt javítóvizsgára utalták.

— Mironescu korektanácsos előadása. Bukarestből jelentik: A Román Akadémia legközelebbi ülésén Mironescu tanácsos, volt miniszterelnök, az akadémia tagja előadást tart Costache Negri és Mihail Kogălniceanu nagy történelmi fontosságú levelezéséről.

— Rövid külföldi hírek. Kentucky amerikai államban nagy áradások vannak. A halálos áldozatok száma meghaladja a százat. — A prágai német hatóságok közlése szerint a prágai kormány szeptember 1-ig helyreállítja az összes hadászati utakat. — A detroiti General Motors 100.000 munkása sztrájkba lépett. — Pénteki kezdettel a toulousei rádió-állomás minden hétfőn, kedden és pénteken esti 21.30 órakor (francia időszámítás szerint) 328.06-os hullámhosszon román nyelven fog műsort közvetíteni. — Az amerikai kongresszus által megszavazott hitelek csökkentése miatt 200.000 munkást bocsátottak el a kormány által szubvenzionált üzemekből. A 11 millió munkanélküli száma tehát újabb gyarapodott az Egyesült Államokban. — A windsori hercegi pár Földközi tengeri útján többek között ellátogat Iztabulba is. — A londoni rendőrség letartóztatott hat egyént, akiket azzal gyanúsítanak, hogy az iri köztársasági hadsereg tagjai.

— Rövid belső hírek. A constantai esőzések következtében egy blokkház, amit nem régiben építettek, beomlásra fenyeget. A lakókat eltávolították. — Tegnap este Bukarestben a 18834. számú teherautó elütötte Radu Venea munkást, aki kerékpárral olyan hirtelen kanyarodott a gépkocsi elé, hogy annak sofőre már nem tudta kikerülni. A munkás meghalt. — A nemzeti nevelési minisztérium ismét felhívta a felekezeti iskolákat, hogy tanulók kötelesek részt venni a nemzeti ünnepeken és a királyi család születésnapjain tartandó istentiszteleteken, amiket saját templomaikban fognak tartani. — V. Slavescu hadfelszerelési miniszter tegnap este Erdélybe utazott inspekciós körútra. — Egyik román cipőgyár nagy bakkancsrendelés kapott az angol hadsereg számára. — A bukaresti Popa Savu utcában tegnap a kövezeten halva találták Franz Bodo 64 éves festőt. Megállapítást nyert, hogy szívizmléghűzés végzett vele. — Budapestről jövet 160 német tanár, tanító és egyetemi hallgató érkezett a fővárosba, ahonnan két napi tartózkodás után a Fekete tenger partjára utaznak. — A Fekete tengeren vihar dühöng. Miami, Mangalia s a többi fűrdőhelyek víz alatt állanak. A telefonösszeköttetés megszakadt a megyével. — Vasilica Vasiliu brailai asszonyt, a Bukarest-Braila gyorsvonaton elkábították és kirabolták, 10.000 lej és ékszerek voltak nála. A nyomozás folyik.

— Halálozások. Dettáról jelentik: A közelmult napokban 79 éves korában meghalt Schulhoff Jakab köztisztviselőben álló dettai polgár, az ottani szappangár alapítója és a bányászati kereskedelmi világ egyik ismert tagja. Schulhoff Jakab 1892-ben alapította meg gyárát. Az utóbbi esztendőben fiainak adta át vállalatának irányítását, ő maga visszavonult minden aktivitástól, míg az elmúlt napokban végelgyöngyülésben meghalt. Schulhoff Jakab élénk karitatív tevékenységet is fejtett ki és Dettán, valamint az egész környéken nagy népszerűségnek örvendett. Az elhunyt felesége, leánya, fia, veje, menyei és széles kiterjedésű rokonsága gyászolja. — Bernát Árpád, a temesvári kereskedelmi élet egyik legismertebb és közkedvelt tagja tragikus körülmények között hunyt el a napokban. Eppen szabadságát vette ki és Félkúrdőben szándékozott néhány hetet tölteni, amikor az egyébként hatalmas termelői, egész séges ember alig egy-két napi üdülés után középfültyógyuladást kapott, amely két nap alatt halálát okozta. Bernát Árpád minden cionista és zsidó ügyből teljes áldozatkészséggel vette ki részét. A fiatalon elhunyt Bernát Árpádot özvegye, fia, nagykiterjedésű családja és a temesvári zsidó társadalom ösztönözten gyászolja. — Az elmúlt napokban 77 éves korában meghalt Budapesten Breslauer Vilmosné, a temesvári zsidó iparos körökben jól ismert Öfner József feleségének anyja. Breslauer Vilmosné kora ifjúságától kezdve élénk tevékenységet fejtett ki a budapesti zsidó jótékonyági egyletekben és mindig előjárt jópéldákkal a szegények s elhagyottak megsegítésében. Breslauer Vilmosné elhunytát őt fia és leánya és nagy rokonság gyászolja. — Sannicolau-Mare kereskedő társadalmának egyik közbeesült tagja: Jászai Hugó, múlt hó 29-én, 49 éves korában, hirtelen elhalálozott. Temetése múlt hó 30-án délután 5 órakor ment végbe öszinte részvét mellett. Korai elhunytát 85 éves édesanyja, testvérei és kiterjedt rokonság gyászolja. Kóporsója fölött dr. Feldmann Sámuel főrabbi magasszónyolású beszéddel méltatta az elhunyt kiváló munkásságát és jótékonyági működését.

— Négyszer méter hosszú tengeralatti alagút építését kezdik meg Dániában. Berlinből jelentik: Az Essen National Zeitung közli, hogy a berlini Siemens-művek a Sespersen dán vállalattal együtt 4000 méter hosszú tengeralatti alagút építését kezdik meg, ami hivatva lesz Oemesundot, Koppenhága bejáratát összekötni a dán partokkal.

— Több nagyiparosi fejtek halála. Bolíviában az új gazdasági törvények szabotálása miatt, La Pazból jelentik: Mauricio Hochschildt milliomos bányatulajdonost halálra ítélték az új gazdasági törvények szabotálása miatt. Hasonló büntetéssel sújtották Nussbaum, Blum, Goldberg és Dittmann nagyiparosokat, akik vezetészerepet töltenek be a bolíviai gazdasági életben. Az ítéletet a minisztertanács hozta a nemrégiben kihirdetett ostromállapot-törvény felhatalmazása alapján.

— Sirkövetés. Megboldogult Friedmann Ottó sirkövetése folyó hó 9-én, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz az új orth. zsidó temetőben, melyre a rokonokat és ismerősöket ezúton hívjuk meg.

— EGY HÉTÉVES GYERMEK BORZALMAS RÉMTETTE. Jasiból jelentik: A jasi rendőri és orvosi hatóságokat egyedülálló eset foglalkoztatja. Ciurea községben Gheorghie Galateanu 7 éves gyermek szülei távollétében egy huszággal agyonverte 2 éves hurgát, majd felvágta annak gyomrát és kiszúrta belét. A mezőről hazaférő anya megőrült borzalmasan megecsónkított gyermeke holttestének láttára. A gyilkos fiu kijelentette, hogy tudni akarta, mi van a hurgá hasában.

— Doktorraavetés. Samu Gyula ügyvédet Resicáról, folyó hó 6-án a kolozsvári Ferdinánd Egyetemen doktorrá avatták.

— Eddig ismeretlen földet fedezett fel a grönlandi dán expedíció. Koppenhágából jelentik: A Grönland felé indult dán tudományos expedíció a 81-ik északi szélességi fokon eddig ismeretlen földet fedezett fel, amely mintegy 400 millió évvel ezelőtt keletkezett. Különböző lakásromokat és eszközöket találtak ott, melyek arra engednek következtetni, hogy az eskimólakosság vándorolt át annak idején Grönlandból Kanadába.

Sulyos nézeteltérések a tokiói angol-japán tárgyalásokon

Párizs, július 6. A francia lapok borúlatoan ítélik meg a tokiói angol-japán tárgyalások kilátásait. Az angol álláspont az, hogy a tiencsini vizslyt helyi jellegűnek tekintik és mint ilyen likvidálják. A japánok viszont azt kívánják, hogy Anglia adjon szabadkezet a japán hatóságoknak az engedményes területeken. Angol részről kijelentették, hogy a japán erőszakosságok elfajulása katasztrofális következményekhez vezethet.

— A Marosba fulladt egy szászrégeni úrilány. Marosvásárhelyről jelentik: Megrendítő szerencsétlenség történt az múlt nap Szászrégenben. A szerencsétlenség áldozata Edelstein Zsófia 14 éves szászrégeni úrilány, aki testvérével, a 16 éves Irénnel a Marosra ment fürdeni. Edelstein Zsófia mélyen beuzott a folyóba és a szerencsétlen véletlen folytán örvénybe került. Fűrdőző társai egyszerre hátrorzongató sikolyt hallottak, majd a sikoly irányába tekintve, megdöbbenve látták a fiatal lány halálközeldelmét a hullámokkal. Tbben segítségére siettek, de mire a szerencsétlenség színhelyére értek, az örvény már a víz fenekére húzta a tragikusorsú fiatal lányt, akire csak órákig tartó keresés után találtak rá, ekkor azonban már halott volt. A fiatal lány tragédiájának híre nagy megdöbbenést keltett a város társadalmában és Edelstein Zsófia gyászoló hozzátartozói iránt nagy részvét nyilvánul meg.

— Fényes keretek között ünnepelték meg Prágában a csehek Huss halálának évfordulóját. Prágából jelentik: Huss halálának évfordulóját a csehek fényes keretek között ünnepelték meg annak dacára, hogy a felvonulások és a házak kivilágítása betiltatott. Délután a Vencel-téren katonazene játszott.

— Sirkövetés. Boldogult, örökemlékü férjem és apánk Káhnán Cháim sirkövet fogjuk avatni július 9-én 11 órakor a bistrítai zsidó temetőben, miről ezúton értesítjük rokonainkat, ismerőseinket. Öv. Káhnán Cháinné és gyermekei.

EGYESÜLETI ÉLET

Aradi zsidó közélet

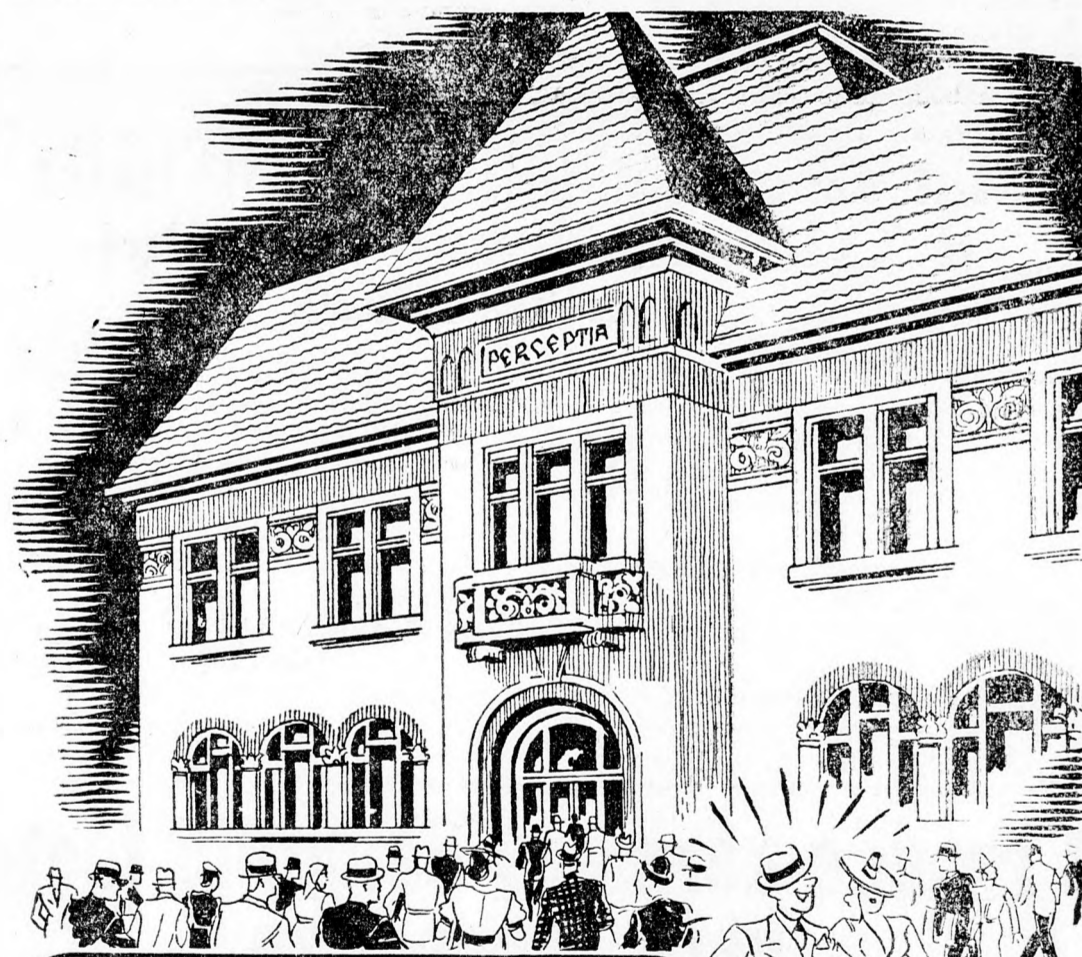
— Szavaloverseny az aradi Zs. N. Sz.-ben. Erdemes kulturmegnyilvánulás színhelye volt múlt kedden az aradi Zs. N. Sz. helyisége. A kulturbizottság egy szavaloversenyt rendezett a különböző cionista szervezetek tagjainak részvételével. A versenyt Földes Imre (Bogrei Hánoár Hácioni) nyerte a „Jiszká-dál” című vers szaválásával, a második díjat Wiedler Sraht (Bogrei Hánoár Hácioni) nyerte a „Tavaszi hervadás” című verssel. Kitént még a szavalók közül Márkus Kató (Brit Kibbutc) is, aki Babits Mihály egyik versét szavallta igen kedvesen. A rendezvénynek sikere volt és a kulturbizottság elhatározta, hogy legközelebb nagyobb keretek között egy újabb versenyt rendez.

— Az aradi Kulturház nagyszerű hangversenye. Az aradi zsidó Kulturház vonószenekara hatalmas közönség előtt tartotta meg második hangversenyt, amelynek műsorán három örökértékű alkotás: Händel koncerto grosso-ja, Mozart serenata notturno-ja és Robert Fuchs serenataja szerepeltek. A stílusosan összeválogatott zenedarabok precíz kidolgozásban, tökéletes interpretálásban elevenedtek meg a Kulturház vonószenekarának előadásában. A szólisták: Epstein (hegedű), Nachmann (hegedű) és Freimann (cselló) és alkalommal is mély művészi élményt nyújtottak hallgatóságunknak, amelyet a lendületesen fejlődő zenekar finoman és nagy sikerrel kísért. Igo Schaten karnagy, akinek a zenekar megszervezése is köszönhető, kiváló zenetudással és izgatással dirigálta a koncertet, amely új, megérdemelt sikert és elismerést hozott a számára.

— Jól sikerült tornaünnepélyt rendezett az aradi Hakoah. Kedden este 9 órakor az aradi zsidó iskola udvarán nagyszámú közönség jelenlétében, nagyszerű világítás mellett kitünően sikerült tornaünnepélyt rendezett a Hakoah sportegyesület. A tornaszakozottály működésére különösen nagy súlyt helyez az egyesület s az a kétszáz tornász, gyermek és felnőtt, fiu és lány, akik a tornaünnepélyen szerepeltek, akik tudásuk legjavát adták, megmutatták a sportfegyelmet, a sportszeretet és összetartás igazi képét, a zsidó tornászok önfegyelmét. A műsor legkiemelkedőbb és legmeghatóbb része volt a cca 120 gyerek (6–12 éves korig) felvonulása, akik először uccai ruhában, utána pedig új Hakoah dresszben jelentek meg és színni nem akaró taps között végezték szabaddagyorlatait. Utána következtek a nagyobb fiuk és lányok tornamutatványai, majd box-, és birkózóbemutatók, férfi és női szabadgyakorlatok, nyújtó- és korlátmuntatók és végül a buzogánygyakorlat zárta be a nívós műsort. A tornaünnepély csak bemutató volt s előhírnöke annak a nagyszabású ünnepélynek, amit a Hakoah összes tornászai az ősszel fognak rendezni.

— A kolozsvári Mizrahi szijjuma. Néhány hónappal ezelőtt a palesztinai Waad Löimi felhívást bocsátott ki az egész világ zsidóságához, amelyben arra szólított fel mindenkit, hogy a napi talmudolási kötelező olvasásának mintájára (amit az Aguda honosított meg) olvasson mindenki naponta egy-egy fejezetet a Szentírásnak. A Talmud olvasását nem lehet ajánlani csak annak, aki erre megfelelő felkészültséggel rendelkezik, de a Bibliát, hála a nép hagyományos vallás-kultúrájának, mindenki olvashatja, esetleg fordítás és kommentárok segítségével. Elsőnek a Zsoltárok könyvét kötelezte olvasásra a Waad Löimi. A Mizrahi szervezet volt az első, amely eleget tett a felhívásnak és tagjai között elrendelte a napi Tómach-olvasást. A két esti ima között Kolozsváron éppúgy, mint az egész világon, a zsoltaók mély és örökértékű fejezeteit olvasták és kommentálták egymás között a tagok, vagy egy-egy pap, vagy tudós vendég. Most hogy ezt a könyvet befejezték, szijjumot rendeznek szombaton délután hét órakor a Mizrahi Baritju uccai helyiségében, ahol vendégeket is szívesen látnak.

— Tomche Jeschiwoth közgyűlés. A napokban zajlott le a kolozsvári Tomche Jeschiwoth közgyűlése, amelyen Rosenzweig Emánuel elnök beszámolt az egyesület tevékenységéről. Előterjesztette az évi szárszámadást, továbbá felolvasta Dés, Kraszna, Simleul Wijnja, Viseul, Säcueni, Tasnu és főrabbi köszönő és az egyesület működését méltató átiratát, amit a közgyűlés a felmentvény egyhangú megadása mellett elismeréssel vett tudomásul. Megállapítást nyert, hogy az egyesület támogatásában részesülő helyi talmudisták létszáma a hatvanat is meghaladja. A közgyűlés ezután Deák Jenő pénztárnok lekötésnése által megüresedett állásra Rubin Jenő, ellenőrnek Krausz Sámuel választotta meg.

KI NEM FIZET MA ADÓT?

Mindenki hozzájárul az ország építéséhez és megvédéséhez. De egy kivétel letezik. A 20. sorsjáték I. osztályától kezdve, amelynek huzasa

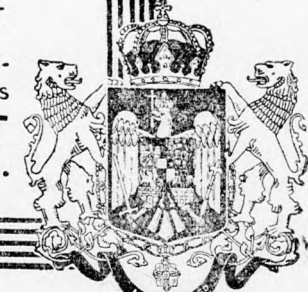
JULIUS 15.-én

lesz, a nyerményekből semmit sem vonnak le adó címén

Ne mulassza el megállapítani, milyen nagy mértékben emelkedett a középnyermények száma az új tervezet értelmében.

Ne mulassza el az alkalmat, hogy millió-mo lehessen. HOGY AZ UTOLSÓ NAPOK TORLÓDÁSÁTÓL MEGSZABADULJON, kerresse fel meg ma kedvelt sorsjegyarudját és VÁSÁROLJON SORSJEGYET A JULIUS 15.-IKI HUZÁSRA.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

A Há Maláci

Bucuresti, ju ennyi kiállítás. A könyv, az I. Károly „Eminescu em kedv” nemzetk szórakozást, lá lehetőséget ny Vasárnaponk sok ontják a t erdélyieket, be intellektueleket

A Hărăstrău oszlopcarnoko pavilonok, fé numentális a k és békanyállal pocsolják hely milliói terpesz kéklenek, amig poros és gödr faszorok. Cigán dombok helyér elegáns étterm süketítő breke tek, s a tavak evezősök siklan zijáték táncol zöld, sárgafény tányok, padok, kimenekült pol

A „falu muz látogató, mint kuban járna, a templom, a be eredeti falusi ez este.

Az „országos tikus evolúció a legnépszerűb örökösnek orsz tott tárgyak: részeit a Nagy alkatrészt ő m alatt látható a zetési elszámol neve: Mihály m amelyen átvett kénti bért. A kiállított rendkívüli kéz ágót.

Németország villonja követk hető grafikont kaímozta őt

Hoc Roos Nye szenát

Washington, három szavaz elfogadta a ké bizottsága álta latot, amely fe kéértkelje a d pénzügyminisz szönetet mond Egyidejű jel ügi bizottság a semlegességi szenátor kijele den olyan hatá közserkiviteli nyulna, a szena kül el fogja ut

N a közönsé köse

MÉLET

Közélet

di Zs. N. Sz.-ben, lás színhelye volt N. Sz. helyisége. Alvalversenyt rendeztek tag-szenyit Földes Imre nyerte a „Jaská... a második díjat (Hárcioni) nyer... verssel. Kitiint... Kátó (Brit... egyik versét rendezvénynek... elhatározta, teretek között egy

egyszerű hangver... ház vonószere... előtt tartotta meg amelynek műsorán... Händel concerto... a nótturno-ja és szerepeltek. A st... nedarabok preciz... terpretálásban ele... vonószerekarának Epstein (hegedü),... emann (celló) ez... zsi élményt nyuj... amelyet a lendile... man és nagy siker... Schaten karnagy... zvezése is köszön... z izléssel dirigálta... érdemelt sikert és

épült rendezett az... 9 órakor az aradi... számú közönség je... lágitás mellett ki... épült rendezett a... A tornaszakszta... gy súlyt helyez az... erasz, gyermek és... a tornaiünnepien... a legjavát adták... elem, a sportszere... pít, a zsidó torna... or legkémelkedő... t a ca 120 gyerek... ulása, akik először... új Hakoah dressz... ni nem akaró taps... akorlataikat. Utána... és lányok torna... és birkózóbemuta... rakorlatok, nyujtó... végül a buzogány... műsort. A torna... t s eldönrőke an... élynek, amit a Ha... összel fognak ren-

chi szijumja. Né... palesztinai Waad... ki az egész világ... arra szólított fel... almudoidai kötelező... amit az Aguda hon... denki naponta egy... ak. A Talmud olva... csak annak, aki erre... rendelkezik, de a... gyományos vallás... olvashatja, esetleg... segítségével. Első... kötelezte olvasásra... hi szervezet volt az... felhívásnak és tag... api Tönach-olvasást... Kolozsváron éppugy... zszoltár mély és... sták és kommentál... gok, vagy egy-egy... Most hogy ezt a... siumot rendeznek... órakor a Mizrach... n, ahol vendégeket

szögnylés. A napok... Tomche Jeschiwoth... zweig Emaniuel el... et tevékenységéről... számadást, továbbá... Simleul Wijnita, Vi... forábbik köszönő... t méltató átiratát... entvény egyhangu... éssel vett tudomá... hogy az egyesület... helyi talmudisták... meghaladja. A köz... pénztárnok lekésző... lásra Rubin Jenőt, t választotta meg.

A Hărăstrău tavak partján...

Maláriás mocsarak helyén, miniatűr falucska, országőrök, munka és jókedv

Bucuresti, julius 6. A fővárosban soha annyi kiállítás.

A könyv, az „országőr”, „falukutatás”, I. Károly király centennáriumának, „Eminescu emlékének”, a „munka és jókedv” nemzetközi pavillonjai, napokra szóló szórakozást, látványosságot és tanulmányi lehetőséget nyújtanak.

Vasárnaponként autobuszok és villamosok ontják a tömegek ezreit, bukarestieket, erdélyieket, beszarábiaiakat, munkásokat, intellektueket, diákokat, országőröket...

Maláriás mocsarak helyén...

A Hărăstrău tavak partján nagyszerű oszlopocsarnokok, arkádok, karcsu világos pavillonok, féhérlének. Nagyszerű és monumentális a látvány. A tegnapi mocsarak és békányállal, nádassal benőtt maláriás pocsolyák helyén, amelyek felett szunyogok milliói terpeszkedtek, most gyönyörű tavak béklenek, amíg a szem ellát. A partokon a poros és gödrös utak helyén aszfaltzott fasorok. Cigány sátrak, bódék és szemétdombok helyén szebbnél-szebb villák és elegáns éttermek, rózsakertek, a békák fül-süketítő brekegése után nagyszerű koncertek, s a tavakon hajócskák, ladikok, fehér evezősök siklanak. Este mint egy nagy tűzijáték táncolnak a hullámzó tavon piros, zöld, sárgafények... A tavak partján sétányok, padok, s a kohószéri Bukarestből kimenekült polgárok ezrei.

Miniatűr falucska

A „falu muzeumában” úgy érzi magát a látogató, mintha miniatűr máramarosi faluban járna, a házak, a zsindeytornyos templom, a berendezés, a tűzhely, néhány eredeti falusi főz az üstnél és romantikus ez este.

Országőrség

Az „országőr”-pavillon a mozgalom plasztikus evolúcióját mutatja be. Erdekesek a legnépszerűbb országőrnek, Mihály trónörökösnek országőr működéséről bemutatott tárgyak: autómotor, amelyek alkotásait a Nagyvajda állította össze, több alkotásról ő maga esztalgályozott. Üveg alatt látható a Ford-gyár munkásainak fizetési elszámolása; a 46-os számú munkás neve: Mihály nagyvajda. Itt van a nyugta, amelyen átvette napszámát, 20 lej óránkénti bért.

A kiállított gépalkatrészek a trónörökös rendkívüli kezűgyességéről tesznek tanuságot.

A tengely

Németország „Kraft-durch Freude” pavillonja következik. A németek minden lehető grafikont és fényképmontázst összehalmozgattak öt nagy teremben, dr. Ley mű-

vének ismertetésére. Csupán a gyűjtőtáborok hiányzanak.

És mennyi horogkereszt, kétméterestől lefelé. Diszhelyen a Führer bronz mellszobra és a „Mein Kampf” aranyozott díszkötésben.

Szemben az olasz pavillon. Középen szökőkút csobog, a falak mögül olasz zene melódiai töltik meg a termeket. Bronz szobrok hosszú sora reklámozza a „Dopolavoro” szervezet művét.

Franciaország szórakozik

A francia pavillon egyszerű, finom díszkrécióval és csupa művészettel berendezett terme, a legkisebb. A kiállítás neve: „Franciaország szórakozik” s a jelmondata: „műveljétek szeretettel kertetek legszebb virágait...” A közoktatásügyi minisztérium sport, szabadidő és testedzési igazgatósága nem működik diktatórikus eszközökkel, „csak az vegye ki a részét a szórakozásból és sportból, akinek ez jól esik.” Mégis az elmúlt évben ez az igazgatóság közel 24 millió frankot fordított ezekre a célokra.

A bolgár és görög pavillonok inkább az ifjuság nevelési problémáit domborítják ki. A román pavillonok természetesen uralják a kiállítást.

„Munka és Jókedv”

A bejáratnál művészies keretben egy munkás bronz szobra. A munkások sport és testnevelésügyi intézete, majd a munkakamarák működésének standja fogadja a látogatót. A munkakamarák egy grafikonjából megtudjuk, hogy 15.227 munkáspörben az elmúlt esztendőben a kamara 10.786 ügyben békés elintéztést biztosított.

Néhány ipari vállalat mutatja be a következő standoknál azt, amit a munkások jóléti intézményeinek érdekében tettek, kórházak, munkástelepek, sporttelepek, munkás-színházak, iskolák építésével, a Lomas, a Carpatia, a Malaxa, az „Astra”, a „Buhusi”, stb.

A munkásbiztosítás, balesetek elleni védekezés, pályaválasztási problémák, a munkások kulturája, sportja, szórakozása, gyermekeinek jövője, az anya problémájának megoldása érdekében végzett és elvégzésre váró feladatok, képletes, plasztikus, szimbólikus fősorakozása. A „Munka és jókedv” és a „Szociális Intézet” rövid idő alatt elvégzett nagyszerű művének tanúságai.

Az országőrök táborában

A Kiszeleffen az „országőr” táborát, a lázas munkában elfoglalt országőröket látogattuk meg, amint szőnyegot szöttek, butort, repülőgépek, hajók vázát faragták, esztergapadon, szövőgépen dolgoztak, míg szólt a kúr és kigyult a tábor-tűz. (h. e.)

Hoover éles beszédben támadta Rooseveltt „beavatkozási” politikáját

Nye szenátor szerint a szenátus el fogja vetni a fegyver- és lőszertilalom megszüntetésére irányuló indítványt

Washington, julius 6. (Rador.) Negyvenhárom szavazattal 39 ellenében a szenátus elfogadta a két törvényhozó testület közös bizottsága által kidolgozott áthidaló javaslatot, amely felhatalmazza az elnököt, hogy leértékelje a dollár árfolyamát. Morgenthau pénzügyminiszter a kormány nevében köszönetet mondott.

Egyidejű jelentés szerint, a szenátus külügyi bizottsága valószínűleg szombaton fog a semlegességi törvénnyel foglalkozni. Nye szenátor kijelentette, hogy a bizottság minden olyan határozatot, amely a fegyver- és lőszertilalmi tilalom megszüntetésére irányulna, a szenátus plénuma időpazarlás nélkül el fogja utasítani.

Csikágói jelentés szerint Hoover volt elnök tegnap beszédét mondott és támadta Rooseveltt „beavatkozási” politikáját.

Washington, julius 6. (Rador.) A kincstár rendeletet adott ki, amelynek értelmében új vámilletékeket fognak behajtani az importált olasz árucikkek után.

Newyork, julius 6. (Rador.) A newyorki ügyész kijelentette, hogy a német-amerikai Bund vezetőségi tagjait valószínűleg bíróság elé állítja az egyenruhaviselési tilalomra vonatkozó törvény megszegése miatt. Ismertette, hogy a Bund tagjai tegnap egy parádé keretében egyenruhába öltözve vonultak fel.

Nagyváradon a Zsidó Klub

a közönség rendelkezésére áll. Abszolút centrum. — Pompás kerthelyiség. — Orth. kóser konyha. — Heymann-udvar, Bv. Reg. Ferdinánd 3, telefon 14-00. Lakodalmak. — Bankettek.

A szovjet-mongol csapatok súlyos vereséget mértek a japán-mandzsú csapatokra

Csungkingot bombázták a japán repülők

Moszkva, julius 6. (Rador.) A TASS jelelenti, hogy a mongol népköztársaságbeli szovjet-mongol csapatok vezérkara a következő jelentést adta ki:

„A japán-mandzsuk julius 2-án jelentékeny gyalogos, tüzér- és lovasosztásokat vontak össze, mintegy 100 harcikosival, a Noman-Kan-Burd-Obo vidéken, a Buir-Nor tótól délkeletre. Bombavető- és vadászrepülők által támogatva, a japán-mandzsuk ismét megsértették a mongol köztársaság határát és a harmadikára virradó éjszakán offenzívát indítottak a fentemlített vidéktől egészen a Yanghu-tóig elhuzódó területen. Megrohmozták a szovjet-mongol csapatok állásait a Khalkhyngol folyótól keletre és megpróbálták ettől a folyótól nyugatra eső területre hatolni. A támadásban résztvett a 23 ik japán „Kamatsubara” névre keresztelt gyalogos divízió, a 3-ik és 4-ik harcikoszi ezredek, valamint majdnem hat barguti lovasokból álló ezred. A mongol-szovjet csapatok visszaverték a japán-mandzsuk minden támadását és nagy vesz-

teségeket okoztak nekik. Egyedül északnyugaton tudta a japán gyalogság 60 harcikoszi támogatásával a mongol szovjet lovasegységeket visszavonulásra kényszeríteni. A japánok itt átkeltek a Khalkhyngol folyó nyugati partjára és elfoglaltak egy kis erődítményt. A repülők által segített mongol-szovjet csapatok azonban julius 5-én visszavetették őket a folyó másik partjára nagy veszteségeket okozva a japánoknak. Ezekben a napokban a szovjet-mongol tüzérség 50 japán harcikosit pusztított el és 8 ágyút tett hasznavehetetlenné. A japán mandzsuk mintegy 800 embert vesztettek. A mongol-szovjet erők vesztesége: 100 halott, 200 sebesült és 25 használhatatlanná vált harcikoszi és páncélosautó.

Egyidejűleg, julius 2 és 5 között légiútközvetek voltak a két fél között. Egész idő alatt a harcmező a szovjet-mongol repülők uralma alatt maradt. A japánok 45 repülőt vesztek, a mongol-szovjetek kilencet.

Sanghaj, julius 6. (Rador.) A japán repülők elmúlt éjjel Csungkingot bombázták.

Egy bucuresti malomtulajdonos kétszeres öngyilkossága

Bukarest, julius 6. A bukaresti Orzaru malom tulajdonosa, a társadalmi körökben jólismert Tanase Niculescu Orzaru negyvenöt éves nagyiparos, aki néhány napja Carmen Silván üdül, öngyilkossági szándékkal a tengerbe ugrott. A nagyiparost sikerült kimen-

teni és azonnal szanatóriumba szállították. Amikor a szanatóriumba magához tért és egy pillanatra magára hagyták, ágyának a rácsára felakasztotta magát. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

Hogyan dolgozik a Gestapo Svájcban?

Letartóztattak két Gestapo-ügynököt. Már a svájci bankok trezorjaiban is szimatolnak

Zürich, julius 6. A Neue Zürcher Zeitung írja: Egy Németországban élő svájci kereskedőt, Jakob Müllert, néhány hónappal ezelőtt Münchenben adókihágás miatt letartóztattak. A Gestapo már az itelethozatal előtt melegen érdeklődött Müllerner Svájcban lévő vagyona felől és intézkedett, hogy egy detektív, Ludwig Werner, aki egykor banktisztviselő volt Münchenben, Svájcba utazzon. A detektív Zürichbe érkezett és az egyik bank igazgatóját kereste fel, felmutatva Jakob Müller megbízólevelét, utlevelét és széfkulcsát. Ezek alapján arra kérte, engedje meg neki, hogy megnézhesse, vajjon a széf tartalmából nem hiányzik-e valami. Együttal megkérte az igazgatót arra is, hogy a széfben lévő értékeket a Deutscher Bank kontójára átutalhassa. Ezt a kivánságot az igazgató a leghatározottabban elutasította.

Egy hónappal később Werner ismét megjelent Svájcban és egy közjegyzőnél elintézte, a magával hozott megbízólevelével alapján, hogy ez a hatósági személy járjon el a banknál és vegye fel a Németországban tartózkodó Jakob Müller értékeit. A közjegyző 385 ezer svájci frankot vett fel és azt átutalta Németországba. Itt a Gestapo 200 ezer frankot zsarolt ki Müllertől, amelynek

ellenében szabadlábba helyezték. Hasonló eset történt Bécsben egy a Gestapo által letartóztatott bankárral, akiről megtudták, hogy Svájcban több banknál is letétje van. Werner e pénzek után is nyomozott, de már nem egyedül, hanem Ludwig Schwartz nevű társával. Egy magánbank igazgatója azonban, akinél eljártak, kereken visszautasította kérésüket, amely abból állott, hogy megnézhessek a letartóztatott bécsi bankár számláját. A bankár nyomban a rendőrségre telefonáltatott és mialatt szinleges tárgyalásokat folytatott a két Gestapo-emberrel, a zürichi rendőrség detektívjei a bankba jöttek és a rendőrség bünyügyi osztályára kísérték őket.

A bírósági tárgyalás a napokban folyt le a két Gestapo ügynök ellen. Wernert háromhavi fogházra ítélték, míg Schwartzot hatheti szabadvesztésre és az országból való kiutasításra.

SPORT

A sportoló főváros

A zsidó Spakow és a szép Rinaldo ökölvívó csatája. Evezőverseny Snagovban. A Rapid FC és Venus Román Kupa mérkőzésén

Bucuresti, július 6. A falragasz két zsidó ökölvívója készítetett rá, hogy kimenjek a Venus-pályára. Benjámín Adania, a Makkabi fiatal boxolója Vasile Stoiannal „mérte össze az ökleit”.

Mint két „ellenség” ugranak egymásnak. Adania a keményebb, az ellentállóbb. A közönség a másikat biztatja. Persze a kis Benjámint kétszer-háromszor le is zsidózzák, de ez nem zavarja túlságosan. Stoiann Vasilenek a homlokáról a vér csorog. A tribünről felharsan: „Üsd le a makkabeust!”.

A nyolc menetnek vége. Eredmény: eldöntetlen.

Motzi Spakow és az olasz Rinaldo Pariss nehézsúlyúak következnek. Motzi visszajött Tel-Avivból, ahol úgy látszik a „nemes” sportból nem lehet uriasan élni...

Spakow megvénült és „lefogyott”, göndörhaja megsűrűlt, de azért még állja a sarat. Mint egy párdúc ugrik neki az Apollo termelű Parissnak. A zsidó üt, a másik eltört arccal, grimaszt vágva fogadja az ütéseket, de csodálatosképpen állja. Az egyik kötélről a másikhoz küldik őt Motzi acél-ökli, a knock out a levegőben lóg, de Rinaldót megmenti a gong.

Am a ringen lejátszó „drámánál” sokkal érdekesebb a tribünön lejátszó komédia. Spakow nem „örvend” túlságos népszerűségnek. Az olaszra lesújtó ökleit a közönség számos, szenvedélytől izzó tagja személyes ügynek tekinti.

Parissat egetverő taps, a zsidó boxolót általános „huo” (pfuj) fogadja. Motzi az ökleit rázza üdvözli a közönséget.

Még el se kezdődött a mérkőzés, a tribün fanatikussal máris szenvedélytől „forrnak”.

— Ah, hogy örülnék, ha ez a Rinaldo kikészítné a zsidót.

— Motzi a harmadik menetben knock out! — jósolja egy másik.

Egy hölgy is közbeszól:

— Pariss, Pariss! Ne hadd magad!

Igen ám, de Motzi halomra dönti a számitásokat. Megszólal a gong és bum! letálat! Pariss beveszi a horgot s elegánsan nekivágódik a szoritókötélnek, a szoritókötél visszadobja Motzina. Piff! Paff! csattan a bőrkesztyű „Apollo” szép arcán.

A hölgyzsomzód feliskolt, a másik szomszéd felsóhaj: „uff”, ökölbeszúrul a keze és visszafójtott lélegzettel várja, hogy a szép olasz magához térjen. De a szép Rinaldónak csak a gong adja vissza egyensúlyát.

A második menet azonos körülmények között zajlik, de a közönség nagyrésze nem bírja többé visszafojtani Motzi iránti ellenséges érzéseit.

A zömök, szinte természetellenesen szélesvállú és kemény törzsű Mojsi ruganyosan táncol és a karjával, mint valami nagy, nehéz kalapáccsal igen gyakran sújt le a szép római fejre.

A római lefogja Majst, Majsi üt ahol tud és tarkón vágja Rinaldót. Ez kissé szabálytalan volt. „Uóóó!” „Tel-Avivba!”

A bíró elválasztja a két boxolót. Most Rinaldo is próbálkozik. Csak félig sikerül, de a tömeg biztatja:

— A máját! A veséjét! A tarkóját!

Am közben a Majsi készre készül püfölni a másikat.

Ötödik menet. Rinaldo már csak lézeng a ringben, de még hátra van öt kör. Az arénában pokoli a zaj, az olasznak a szemébe lóg a haja, a füléből csorog a vér. Motzi is vérfoltos. Balszeme sérült.

Spakow félszemmel, de két ökkel dolgozik. Fáradt már ő is. Most már nem üt pontosan és ez még jobban dühösíti a tribünöket:

— Dobjátok le onnan!

— Mingyárt feláldozom egyik cipőmet s a fejéhez vágom! — sikoltja a gyöngéd nem egyik képviselője.

— Le vele! Le vele! — üvölti a kórus Spakow ellen.

Végül is Spakow megnyerte a meccset.

A következő szám során Lucian Popescu, Európa nehézsúlyú bajnoka, klasszikusan szép, de rendkívül kemény küzdelemben tudta csak legyőzni az olasz Gino Cattaneot.

Evezősverseny Snagovban.

Az autóbusz Otopeni, Saftica és utonálól-históriáiról híres Tamcabești mellett halad el. A falvak ünneplőben. A nép hórára készül... a sportársadalom evezősversenyre.

Feltűntek Snagov bükkerdői, nagyszerű sé-

tányai, hatalmas autópark, aztán a tó, mese-szerűen szép; szinte bántóan hat a csendet árasztó víz és erdő körül a fantasztikus élenkség és láрма.

A verseny kikötőjében mint fehér hattyúk sorakoznak a hosszú, karcsu versenyhajók. A közelben levő tribün előkelő vendégei között Paul Teodorescu tengerészeti és légügyi miniszter.

Motoros bárkák, szandolinok, csónakok, kormányos és kormányos nélküli kettős, négyes és nyolcas evezősök állanak starthoz. A zászló lecsap és kezdődik a küzdelem, siklanak a hajócskák a Snagov vizén, az ezeryi közönség biztatása közepette. Már a híres snagovi kolostor előtt kergetik egymást, mint Oxford és Cambridge a Themse vizén.

Erdély evezősei futnak be az összes számokban. A Béga és a Maros jobb iskolának bizonyult, mint a Dombóvica. A temesvári Előre, az aradi Regata, a Hellas elnyerik az összes kupákat a bucaresti Dor de duca (Utazni vágyom), Liga Navala és Jacht Club elől.

A verseny sikerére mi sem jellemzőbb, mint az, hogy rövidesen nemzetközi verseny rendezését tervezik a Snagov taván.

A Venus stadionban „telt ház”. A két örök rivális, a Rapid FC és a Venus Román Kupa mérkőzést játszanak. Derby.

A Rapid speciálta a „kupában” és győzni akar, ám a Venus meg akarja dönteni a legendát, hogy kupameccsen nem tudja megverni a Rapidot.

A meccsnek attrakciója van: Sipos, a híres jugoszláv válogatott leszerződött a Rapidhoz. Előmérkőzésen a Venus ifjusági együttese legyőzte a kolozsvári Universitatea ifjait. B. barátunk, aki inkognitóban jött el a meccsre Kolozsvárról, szomorúan mondja:

— Fáj a szívem ezekért a fiukért, az én neveltjeim...

Következik a nagy futballmérkőzés. Feszült az atmoszféra. A két tábor, a fekete (Venus) és a lila (Rapid) úgy áll szemtől szemben, mint két kiengesztelhetetlen ellenség.

„Chibrit”, a híres drukker véleményét mond:

— A Venus győz, biztosra, győznie kell, ha nem győz kigyulladok... De ez a Sipos-ügy nem tetszik nekem... A Venusnak Sindelart kellett volna leszerződnie.

— De hiszen Sindelart meghalt.

— Hát akkor Hapgoodot, az angolt.

— De Sipos menyasszonya után jött Romániába.

— Nagyon egyszerű, szerünk Hapgoodnak is egy menyasszonyt.

— Félek, elkéstünk, mert Hapgood nős... A játék közben elkezdődött. Sipos rohan a labdával — nem is rohan —, mint egy nyíl süvít el a szélen. A kapu előtt átvágja Barátynak. Nagy bombát ereszt meg, csak úgy zug bele a — kapuba.

Chibrit fellelegzik:

— Hál’ Istennek, jó kapufánk van.

A balközépen (ahogy mondani szokás) Titi Barosanu, a Rapid szurkolójának a vezére, rázendít: Si-pos! Si-pos! És Sipos rohan, mint a szélvész. Barátky most már jobban céloz. A labda besüvít a kapuba: gól!

Titi atkiált a jobbkozépre:

— Nézzétek „Chibrit”et lángrollobbant: Végeredmény: 2:0 a Rapid javára. (h. e.)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A kolozsvári mozgószínházak a nyári hónapokban az előadásokat hétköznapokon 5, 7, 9 órákor, szombaton és vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor kezdik.

A THALIA PREMIERMOZGO MUSORA

Ma gurulni fog a nevetéstől Pat és Patachon legújabb komédiájánál: I. Pat és Patachon a Paradicsomban. II. Az utolsó erő. Cowboy-sláger. III. Micky Maus és a legújabb Fox és Metro híradók. Ezt csak mi tudjuk adni egy helyiért.

A CAPITOL MOZGO MUSORA

Premierslágér! A nomádok. Óriási cirkusz-film. Főszereplők: Hans Albers, Françoise Rosay és Camilla Horn. A film előtt: Ali Baba és a 40 rabló. Színes rajzfilm. Előadások kezdete hétköznapokon 5.20, szombaton és vasárnap 3.20 órákor.

A SELECT MOZGO MUSORA

Harc a Földközi tengeren. Izgalmas és látványos tengerészfilm, melynek szenzáció-cselekménye a Földközi tengeren játszódik le. Főszerepekben: Richard Greene, Nancy Kelly. Múсорon kívül hangos híradó. Előadások kezdete hétköznapokon 5 órákor, szombaton és vasárnap 3-tól.

A ROYAL MOZGO MUSORA

A francia filmgyártás remekműve! A választott. H. Kafka világhírű regényének nagyszerű filmváltozata. A háború szenvedéseinek utóhangja egy nagy tragédiában nyilvánul meg. Főszereplők: Charles Vanel és Suzy Prym. Előtte 2 premier-híradó: Metro és Fox.

AZ URANIA MOZGO MUSORA

Kiváló dupla műsor: I. Halló Haway... Exotikus vigjáték. Főszerepekben: Bobby Breen csodás hangu gyermekszár. II. Felhívás a keringőre. Ginger Rogers, Fred Astaire zseniális táncospár idei slágere. Előadások kezdete 5 órákor, szombaton és vasárnap 3-tól.

RIO MOZGO MUSORA

Ma 3, 6 és 9 órákor nagy kettős műsor: I. Tarakanova hercegnő. Tarakanova hercegnő és Orloff gróf halhatatlan szerelmi regénye nyomán rendezte Fedor Ozev. Fősz.: Pierre Richard Wilm és Annie Wernay. II. A tanár ur. Harold Lloyd-nak legnagyobb sikert elért vigjátéka. Két óra vígság két óra nevetés. A n. é. közönség részére román-magyar tartalmi leírást díjtalanul ad a kassza.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, július 7.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvos tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Hírek és rádiózenekar hangversenye. 13.55 és 14.10: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 15.10: Csevegés. 19: Felolvasás. 19.17: Orgonalemezek. 19.40: Lubu cselló művész. 20: Felolvasás. 20.15: Constantinescu énekesnő hangversenye. 20.35: Wagner: Tristan és Izolda hanglemezek.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Zongoraszámok. 13.40: Hírek. 13.55: Hegedűszámok. 14.30: Táncezen. 15.30: Hírek. 18.10: Szalonzene. Közben 18.40: Sportközlemények. 19.05: Énekszámok. 20.15: Operaházi zene. 21.25: Hangfelvétel. 22.10: Zeneszámok. Közben 22.40: Hírek. 24: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Szombat, július 8.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvos tanácsok. 13: Hírek, hanglemezek. Közben: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.35: és 14.20: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.10: Csevegés. 17: Az ország őrsége szervezet órája. 18.15: A munka és jövedel szervezet órája. 19.15: Felolvasás. 21: Űzenetek. 21.15: Táncelemek. 22: Hírek. — 22.35: Zongoralemezek. 22.35: Bécsi dalok. 23: Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelven. 23.15: Vendéglői zene.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Katonazene. 13.40: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 18.10: A rádió postája. 18.40: Táncelemek. 19.40: Előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Hegedűszámok. 20.50: Előadás. 21.10: Vigjáték közvetítés. 21: Hírek. 24.20: Cigányzene. 1.05: Hírek.

APRÓHIRDETÉSEK

Eladó gyönyörű kiviteli díogyökér teleháló. Str. Paris 62. Asztalosműhely.

Eladó 3 darab antik ruhaszekrény. Str. Paris 62. Asztalosműhely.

Foto-Artist Friedmann gyermek fényképész. Cluj, Str. Reg. Maria 46.

Kiadó azonnalra modern berendezésű, kertre néző, verandás, gyönyörű sarokszoba, belőle nyíló fürdőszoba, telefon- és zongorahasználattal is disztingált uriembernek. Str. Baron Pop 13., II. e. 7. ajtó.

Egyetemi hallgató, perfekt román, német és francia nyelvtudással, valamint zongoraképzettséggel, egész vagy félnapra gyermek mellé állást keres. Bianca Goldstein Farkasni Cluj, Str. Reg. 83 Inf. 4.

Gyakorlott szövő- és szövönőket állandó munkára felvez az Industria Textila Arde-lana S. A. Satumare.

Villasorban különbejárta elegánsan butorozott szoba fürdőszoba és telefonnal azonnal kiadó. Cim a kiadóban.

öt gimnáziumot végzett fiatal leány gyermekek mellé, vagy családhoz menne mérsékelt díjazás mellett. Leveleket „Megbízható és szorgalmas” jelígre a kiadóhivatal továbbítja.

Libászir prima, hecserrel, orlú. kóser, olcsón kapható Róthné bodegájában, Beius.

שידוך

איך זוכע פיר מייע טאכטער יפה אײנען בחור יריש דער פעהיג אײט אין איין אשכנזיש ביהמ"ד אלס בעל חמילה אונד בעל קורא (קײן שוױט) צוא פונגעױרען. אנטראגע אן דער אדמי-ניסטראצױאן דױענס בלאטטס אונטער „פרנסה טובה” צוא ריכטען.

Dr. Becski Irén gyermekgyógyászata. Alpesi levegőjű helyen, napfényes, szabadfürdő, kis és nagy gyermekeknek. Eredeti játékok, szórakozás, üdülés, hízókúra, kóser koszt. Csakis egészséges gyermekeknek. Megnyílt július 1-én. Cim: Dr. Becski gyermekgyógyász Lucza Bradului, jud. Mures, Vila Croitoru.

Molnárok használgák ki a bucaresti hónapot és fedezték szükségletüket selyemszítákban, ismert márká „GOLDEN ANCHOR”, valamint malomgépekben és malomcikkekben a legolcsóbb árak mellett közvetlenül a Societatea Paucker-nál, Bucuresti, Str. Brâncoveanu 9., a főposta mellett. Rendelések levélleg is.

Tel-Avivban elvállalna intelligens ort. idősebb házaspár 1-2 szigoruan vallásos középiskolás fiatal leányt, vagy fiut teljes ellátásra. Esetleg student certifikátot is megszerzi. Cim: Ch. S. Goldstein, Tel-Aviv, Allenby 81. Kitéző referenciák Erdélyben is.

Aradon bejegyzett kereskedelmi ügynökség társat keres, gyári képviselőket vállal. Rudolf Mosse Arad, „Nem textil” jelígre.

Angol és francia nyelvtanár, külföldön kiegészített, nagy gyakorlattal, modern módszerrel, csak az illető nyelven órákat ad. Biztos eredmény. Erdéklődni: Str. I. G. Duca 1. I. em., ajtó 2.

Kötőtáru és harisnyaszakmában jól eladót (nős) felvez azonnali belépésre a 11-es harisnyház. Cluj, Calea Reg. Ferdinand 11/a

Akide ne nyomda, Josef Anker et Söhne amerikai típusu gép, használt állapotban, elsőrendű külföldi anyaggal, 60 centiméteres hébilis vágógéppel, családi okok miatt eladó. Leveleket „Nyomda” jelígre az Uj Kelet fiókkiadóhivatala Oradea, Str. Millerand 4 továbbítja.

La Roche és Darvas nuszfalusi fűrészfűzeme fátelapán levő, biztos megélhetési nyújtó kintinomat betegség miatt eladom, esetleg bérbeadom. Kintin, vendéglő, fűszerüzlet és mézszárszék. Feld Nasfalau, jud. Salaj.

Pékkémencéknek pacurafűtést készít Marko mérnök Cluj, Regele Ferdinand 43.

Ismerkedés céljából leveleznék 35-45 év körüli uriemberrel. Cim: Radó Agnes Baile-Tusnad — 4695 — Villa Valer Petrescu.

Fatiszviselő, izr. vallásu nőten, a szakmában 16 éve dolgozik, az ország 3 nyelvét bírja, elhelyezkedést keres, benőtülés is lehetséges. „Fás” jelígre a kiadóba.

Kiadó csinosan butorozott szoba. Regina Maria 38. I.

Külföldön végzett masször vállal orthopéd és fogyasztó-masszázsát, tyukszemeit biztos sikerrel kikezeli. E. OLEINEK orv. vizsg. libspeciálta. N. Iorga 19. Rend. 3-6, telefon 35-12. (Erika cipőüzlet).

Strandolásnál kellemetlen szőrszálat garantálva eltávolítja kozmetika „Boté” Hamburg M. Reg. Ferdinand 34. II. em. tel. 20-11.

Sineket 9 kg-ost 8 vagint megvételre keresek. Filip Viktor Timisoara, Duca 4, telefon 30-90.

A jeruzsálemi egy meglehetősen anomák: rendezte Michel Rabinovi vesbolt a zsidó főiskolázóhelye. Olyan a Ráth-féle Deák Ferenctől, „neológ” vezérekadémiai tag. Híreszeműlése fiskális nap-nap után, a ben. aki szótort magyar irodalom jeruzsálemi boltjtem professzorai, jiszroelig a zsidó háber írók és tudósok. Itt látja jelent könyveket, ritkaságokat, amiboltjába átmentek aktuális irodalmi azokat a tudomástörténetesen foglaza tanácsa, vesik a latba. Mervics maga is céltéren, nevezetesen dalom terén, kit folklorista, fejből deare, amit elébe a híres rabbi fgal a szálotra, Most, hogy 60 émi harcos, akinek lánthatatlanul nagyban, az egész palos Háolammal, dal a híres litváraibók ivadékat, benne, a másik oista éharcost. behát minden írásvesen összekapcs

A palesztin meg apránként viszókat a tartalékval nagy-csámpás ezzel a cselekedeli a kedélyeket, roltak ezen az üzögazdasági munkáskái szélesamikor hasonlított, látta a parancsogy csökkentése. A jisuv ráadásul lát ezekben a fegának szimbólumtűmenőleg tehát, súlyos jogfosztáseikobzását. Uj lép re a Fehér Köny rálépett. Jó, hogy katasztrófálisan nekibusultságot, s nekifutott a j

A telavivi Roth kor pillantottak, késem mert a köz nappal előbb eszba robbant a K szemügyre vegye s ajtett benne. Sz re és néhány be nagyvitélű rajta áhitattal szemlétezésget. A szak tán kiderítette, h zetesen tallisz-b lan templomban. Így végződött szenzációs esete, gében már hábtotettek.

A haifai tec évforduló ad akt adatoknak: A há lyának 500 diákja, kók 20 százaléka luthból, mindeneke ródott össze. A ta gántanárból áll. került az ország 17. Nyolcan közü veitjei. A technik riumok működne vegyanti, ipar-ve zikái, metallogi kutatási, építés m. Az építés pr zülésára rövidese

FILM SZET

zak a nyári hóna...
köznapokon 5, 7, 9 óra...
nap 3, 5, 7, 9 óra...

MOZGÓ MŰSORA

Pat és Patachom...
I. Pat és Patachom...
II. Az utolsó...
III. Micky Maus és...
Ezt egy helyért.

MOZGÓ MŰSORA

Oriási cirksza...
ans Albers, Fran...
la Horn. A film...
40 rabló. Színes...
ezete hétköznapo...
és vasárnap 3.20

MOZGÓ MŰSORA

Izgalmas és látva...
melynek szenczió...
zi tengeren játszó...
Richard Greene...
kivil hangos hirt...
ete hétköznapo...
és vasárnap 3.20

MOZGÓ MŰSORA

Izgalmas és látva...
melynek szenczió...
zi tengeren játszó...
Richard Greene...
kivil hangos hirt...
ete hétköznapo...
és vasárnap 3.20

MOZGÓ MŰSORA

lló Haway... Exo...
szerepben: Bobby...
gy gyermekszár...
re. Ginger Rogers...
táncospár idei slá...
te 5 órakor, szom...
ól.

MOZGÓ MŰSORA

gy kettős műsor...
gnó. Tarakanova...
of halhatatlan sze...
an rendezte Fedor...
Richard Wilm és...
a tanár ur. Harold...
sikert elért vig...
két órai nevetés...
re román-magyar...
mul ad a kassza.

MŰSOR

us 7.
us torna, rádióhir...
háztartási, orvos...
k. 13: Hírek és a...
13.55 és 14.10:
állis hírek, sport,
vegés. 19: Felolva...
19.40: Lulu cselló...
15: Constantinescu...
35: Wagner: Tris...
en.
hírek, hangleme...
goraszámok. 13.40:
k. 14.30: Tánccene...
zene. Közben 18.40:
számok. 20.15:
hangfelvétel. 22.10:
0: Hírek. 24: Cl...

MŰSOR

us 8.
us torna, rádióhir...
háztartási, orvos...
lemezek. Közben:
állis hírek, sport...
14.20: Hírek. 14.30:
gés. 17: Az ország...
15: A munka és...
15: Felolvasás. 21:
zek. 22: Hírek. —
2.35: Bécsi dalok...
ülőldre német és...
ndéglői zene.
hírek, hangleme...
onazene. 13.40: Hí...
15.30: Hírek. 18.10:
ánclémezek. 19.45:
25: Hegedűszámok...
gjáték közvetítés...
ne. 1.05: Hírek.

Palesztinai diárium

Tel-Aviv, július hó

A jeruzsálemi Ben-Yehuda uccában van egy meglehetősen rendetlen, vagy legyünk pontosak: rendezetlen könyvesbolt. Jiczchok Michel Rabinovics a gazdája. Ez a könyvesbolt a zsidó főváros szellemi elitjének találkozóhelye. Olyasféle, amilyen a régi Pesten a Ráth-féle könyvesbolt volt, ahová Deák Ferencről, Gyulai Pálon és Eötvös báron át a híres magyar-zsidó kongresszus „neológ” vezérkaráig, a szemorvos és akadémiai tag Hirschertől Mezei Móricig a szemfüles fiskálisig mindenki bekukkantott nap-nap után, a múlt század hatvanas éveiben, aki szót tett a magyar politika és a magyar irodalom világában. A Rabinovics jeruzsálemi boltjában viszont a héberegyetem professzorai, a Mápájtól az Agudasz-jiszroelig a zsidó politikai pártok vezetői, a héber írók és tudósok adnak egymásnak találkozót. Itt látják először az újonnan megjelent könyveket, itt lapozzák át azokat a ritkaságokat, amiket a szakértő gazda a boltjába átmentett és itt beszél meg az aktuális irodalmi problémákat, nemkülönben azokat a tudományos kérdéseket, amelyek történetesen foglalkoztatják őket. A boltos-gazda tanácsa, véleménye mindig súlyosan eszik a latba. Mert Jiczchok Michel Rabinovics maga is céhbéli, nagy szakértő ezen a téren, nevezetesen a tudomány és az irodalom terén, kitűnő bibliográfus, nagyszerű folklorista, fejből, kapásra felel minden kérdésre, amit elébe terjesztenek, akár csak ősei, a híres rabbik felelgettek teljes bizonyossággal a saálotra, amiket feltettek előttük. — Most, hogy 60 éves lett ez a derék irodalmi harcos, akinek koponyájában összehasonlíthatatlanul nagyobb a rend, mint a boltjában, az egész palesztinai sajtó, élén a hivatalos Hóalammal, megünnepli. Az egyik oldal a híres litván jesivák neveltjét, a nagy rabbiok ivadékát, a talמודtudóst méltatták benne, a másik oldal a tudóst, az író, a ciocista elharcost. A könyvesbolt és gazdája tehát minden irányzatot szerencsésen és szervesen összekapcsol.

A palesztinai katonai parancsnok...
mag apránként visszaadogatja a jobbkéz...
azokat a tartalék-puskákat, amiket a halj...
val nagy-csámposan elszedegetett a jisivó...
ezzel a cselekedetével lassankint kiengeszt...
teli a kedélyeket, amelyek alaposan felhábo...
pótlak ezen az ügyefogyottságán. Pont a mé...
zsgazdasági munka idején, amikor a telepek...
munkásai szélesebb rádiuszban dolgoznak és...
amikor hasonlíthatatlanul több az őrizi va...
tő, látta a parancsnokság arra alkalmasnak...
hogy csökkentse a fegyveres felkészültséget...
A jisivu ráadásul igen helyesen szimbólumot...
lát ezekben a fegyverekben: önvédelmi jo...
gának szimbólumát. A biztonság kérdésén...
túlmenőleg tehát teljes joggal, minden okkal...
súlyos jogfosztásnak minősítette a fegyverei...
elkobzását. Új lépésnek azon az uton, amely...
re a Fehér Könyvvel a mandatárius hatalom...
rálépett. Jó, hogy idejében jóvá tették, mert...
katasztrófaállan felfokozhatta volna azt a...
nekibuzulást, amely egyébként is súlyos...
sán ráfeküdt a jisivu kedélyére.

A telavivi Rothschild-bulváron gyanus zsá...
kor pillantottak meg erev sabboszkor. Sen...
kise sem mert a közelben közelébe menni, (pár...
nappal előbb esztendő nyugalom után bom...
ba robbant a Kármel uccán!) hogy jobban...
szemügyre vegye. Mert mindenki bombát...
sejtett benne. Szaladtak tehát a rendőrség...
re és néhány bombaszakértő rendőregény...
magyritvél rajtáitott a zsákon. A nézők...
ájtattal szemlélték ezt a nagy, példás vi...
zéséget. A szakértők tüzetes vizsgálata...
tán kiderítette, hogy a zsák... bájtili, neve...
zetesen tallisz-bájtili. Valamelyik vigyázat...
lan templombanő hitorsos vesztette el...
Igy végződött a Rothschild-bulvári bomba...
szencziós esete, amelyről a város másik vé...
gében már háborzongató legendákat terjesz...
tettek.

A haifai technikum 15 éves lett. Ez az...
évforduló ad aktualitást az itt következő...
adatoknak: A háromosztályos mérnökösztá...
lyának 500 diákja van, köztük 12 nő. A diá...
kok 20 százaléka palesztinai. A többi a ga...
lutból, mindenekelőtt a lengyel galutból ve...
rődött össze. A tanári kar 27 tanárból és ma...
gántanárból áll. Tíz közülük Németországból...
került az országba. Az asszisztensek száma...
17. Nyolcan közülük már a technikum ne...
veltjei. A technikumon a következő laborató...
riumok működnek: Villamosági, általános...
vegytani, ipar-vegytani, fizikai, molekuláris...
fizikai, metallográfiai, mérőeszközi, építő-ta...
lajkutatási, építési anyag-kutató laboratóri...
um. Az építés problémáinak általános kiviz...
sgálására rövidesen külön intézet is létesült a

technikum keretein belül. A technikum ipar...
iskoláin a következő szakmákban nyerne...
kiképzést: lakatosság, kovács mesterség, au...
tógén és villanyosheggesztés, mezőgazdasági...
gépjavitás és szerelés, villanyyszerelés, aszta...
lóság. Az ipariskolákon 235-en tanulnak;...
többségük palesztinai. Az újonnan létesített...
tengerész-iskolában, amelynek az idén csak...
az első osztálya működött, 41-en tanultak. A...
technikumon különböző tanfolyamokat tartan...
ak a szakmai továbbképzés szolgálatában...
A technikum 25 ezer fontos büdzsével dolgo...
zott. A tandíjakból mindössze 4000 font gyűlt...
be. A többi pénz adományokból, intézetek, in...
tézmények szubvenciójából került ki. A teh...
nikum barátai tehát a galut tehető zsida...
kívül mindenekelőtt a zsidó Haifától várnak...
anyagi támogatást, hogy az intézetet, mely...
nek döntő szerepe van az ifjúság begyökerez...
tetésében, továbbfejlesztéssék.

A Váád haleumi elhatározta, hogy a pa...
lesztinai ifjúság testi továbbképzésére köz...
ponti intézetet létesít. Dr. A. Simon, az inté...
zet kizemelt vezetője, már meg is kezdte...
tevékenységét. Az intézet első célja, hogy...
tornatanárokat képezzen ki. Evégből a nyári...
hónapokban néhány száz kurzust fog lefoly...
tatni az ország minden részében. Fel fog...
ügyelni az iskolai tornatanításra és közremű...
ködik a dr. Biram tervei szerint alapítandó...
testnevelési főiskola megvalósításánál. Ez a...
főiskola már a jövő tanévben megnyílik. Vé...
gül komoly gondja lesz rá, hogy az iskolán...
kívül álló ifjúság testi nevelése tervszerű és...
alapos legyen, az ifjúság minden rétegére ki...
terjedjen. Szép, fontos és erősen aktuális...
programot készült tehát valóra váltani.

A héten sokat köszáltam Tel-Avivben. —
Megállapítottam, hogy Lessingnek, Jaurésnek...
és Zolának is van uccája itten, még pedig...
egymás tőszomszédságában. Hogy Prágától...
Bázelig a galut híres városairól is elnevez...
gettek Tel-Avivben uccákat. Sőt Spinoza...
meg Uriel Acosta is névadó gazdája egy-egy...
telavivi uccának. Kárpótlásul azután rá...
akadtam egy zuguccára, amely a pozsonyi

ÉLJEN!

Most a MILLIO MILLIO!

A Colectura Oficială și a Oficiilor Rurale P. T. T. elárusító helyei köztölték, hogy a 20. sorsjáték alkalmával amely

JULIUS 15.-én kezdődik, semmit sem vonnak le a nyereményekből. Menjünk mindannyian SORSJEGYET VÁSÁROLNI a Colectura Oficială și a Oficiilor Rurale P. T. T. elárusító helyeitől. A I. osztály huzása július 15.-én.

COLECTURA OFICIALĂ

ȘI A OFICIILOR RURALE P. T. T. ELÁRUSÍTÓ HELYEI

HELYI CIM:

COLECTURA OFICIALA Cluj, Str. Reg. Maria 46.

rabbi Móse Szófer nevé viseli. Az ucca hos...
sza és jelentősége nem mindig arányos a név...
adó kitünőségek jelentőségével. A legszebb...
telavivi ucca például Ben-Yehuda nevé vis...
séli. David Frischmannak, a Hacefira hajda...
ni tárcairójának is nagyon szép ucca jutott...
Viszont Mendele mócher szefarim és Solem...
Aleichem kisebb fajtájú keresztuuccákkal kel...
lett, hogy beérjék és David Wolffsohn, Herzl...
utódja, a kültekken kapott csak uccát. A...
„Hakol taluj bemázal” igaza ezen a téren...
telavivi ucca elkeresztelésénél is beigazo...
lódott tehát.

Ben Jehosua

KÖZGAZDASÁG

A helységet változtató cégek adója nem változtatható meg

A Központi Adóügyi Bizottság döntése

Azokkal a cégekkel kapcsolatban, am...
lyek üzleti, vagy üzemi helyiségeiket meg...
változtatják, az adóellenőrző hatóságok...
gyakorlata az volt, hogy az új helyiségben...
helyszini szemlét tartva, új adókitvéteket...
eszközöltek. Ezzel kapcsolatban nem res...
pektálták a Patenta Fixa-val kapcsolatos...
három éves határidőt, ugyszintén az adóát...
vitelezésre vonatkozó rendelkezéseket sem...
amelyek miatt nagyon sok fellebbezés...
recurs történt az érdekeltek részéről.

A kérdéssel a napokban foglalkozott a Központi Adóügyi Bizottság, amely döntésében megállapította, hogy az üzlethelyiség vagy üzemi helyiség megváltoztatása nem

ok új adókitvételekre, ha az illető vállalat adója rögzítve van. A döntés szerint tehát nem változtatható meg a Patenta Fixa alapján több évre kivetett adó, sem pedig az adóátvitelezési törvény alapján elővezetett adóösszeg. A cégek költözködésével kapcsolatban — a döntés szerint — az adó-kivető hatóságok annak megállapítására szorítkozhatnak, hogy az új helyiségben a cég, vagy vállalat tevékenysége nem sokkal nagyobb-e, mint az előző helyiségben. A döntés szerint új helyiségbe költözködés címén adószállítás sem kérhető, még abban az esetben sem, ha az új helyiségben csökkent a tevékenység és a forgalom.

Az egeresi kőszénbánya bányajogainak és ingatlanainak árverését bizonytalan időre elhalasztották

Bukarest, július 6. Julius negyedikére volt kitűzve az árverés az ilfovi törvényszékben az egeresi szénbányák (Minele Sorecani S. A.) bányajogi vagyonára. Ismeretes ugyanis, hogy a Minele Sorecani közel 60 millió lej kölcsönt vett fel az Ipari Hiteltintézetől és a pénzt nem fizette vissza. Erre a Creditul Industrial még hónapokkal ezelőtt megkérte az árverést az adós szénbányavállalat ellen. Annakidején olyan hírek voltak forgalomban, hogy az árverezés elkerülése érdekében a résztvevő többség birtokában levő Manolescu-család eladásra ajánlotta volna fel az egész bányatelepet a Pefrosaninak, de ezeknek a tárgyalásoknak az eredménye aligha lehetett kielégítő, ha a ki-

tűzött napon az árverést mégis meg akarták tartani és csak formai okokból nem került rá a sor. A törvényszék előtt ugyanis a Minele Sorecani Rt. azt kérte, hogy az ilfovi törvényszék mondja ki az illetéktelenségét a kolozsvári törvényszék javára, annál is inkább, mert a Creditul Industrial ugyanazon jelzálogbekebelezés alapján már Kolozsváron is végrehajtást fogantatosított az adós vállalat egyéb ingatlanaira. Igaz, hogy az ilfovi törvényszéknél csak az adós cég harminc bányajogára kértek árverést, de ezek a vagyontárgyak különválaszthatatlanok azoktól a berendezésektől, amelyek ellen Kolozsváron kértek árverést. Erre, valamint azon körülményekre való tekintettel, hogy az ár-

verési végzésben feltüntetett helyrajzi számok nem egyeznek a telekkönyvi adatokkal, az ilfovi törvényszék az árverés bizonyítékkal időre való elhalasztását mondta ki és felhívta a Creditul Industrialt, hogy az árverésre kívánt vagyontárgyakról új és pontos ki mutatót készítsen, amelyben ne szerepeljenek a Kolozsváron már végrehajtott üzemi berendezések. A törvényszék ezzel az ítéletével elutasította a Creditul Industrialnak azt az érvelését is, hogy az ipari berendezéseket rendeltetésüknek megfelelően ingatlanoknak kell tekinteni és együtt kell elárvereztetni a bányajogokkal.

A román-német állatexportegyezmény megkötése érdekében megkezdődtek a tárgyalások Bukarestben. Tegnap számunkban megírtuk, hogy a román élőállatok németországi bevitelére ügyében Berlinben lefolytatott tárgyalások nem vezettek kielégítő eredményre. Eppen ezért a kormány tárgyalásokat kezdett Clodius-szal a német kormány bukaresti megbízottjával a differenciák és függő kérdések rendezésére.

Újabb árverések a vámhivatalokban. A pénzügyminisztérium a vámhivatalnokok által elkobzott árukra és tárgyakra a következő vámhivatalokban tartat árveréseket: Julius 13-án Kolozsváron, július 18-án Aradon, július 19-én Brassóban, július 21-én Nagyváradon, július 25-én Marosvásárhelyen, július 26-án Temesváron és július 28-án Lugoson. A Hivatalos Lap június 30-i (Partea II.) száma részletesen felsorolja az árverésre kerülő tárgyakat és árakat.

Zürichi árfolyamok (július 6.): Márka 178, hollandi forint 235.45, dollár 443.50, font 20.76, francia frank 11.75, olasz lira 23.30, szlovákkorona 15.05, pengő 87, dinár 10, lej 3.25, zloty 83.50, belgas 75.40.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.52—143.59
font	662.40—672.75
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	75.14—76.31
svájci frank	31.38—32.36
francia frank	3.78—3.85
márka	40.50—41.50
pengő	25—27
csehkorona (Prága hivatalos)	4.68—4.77
szlovákkorona (Pozsony hiv.)	4.68—4.77

Az exporthól eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai tartottak. Bucarestben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

angol font, 30%-os szabadkvóta	1461—1480
angol font, 20%-os kvóta	1440—1448
angol font, 40%-os kvóta	930—950
dollár, 30%-os szabadkvóta	316.60
svájci frank, 20%-os kvóta	71.50
francia frank, 20%-os sz.-kvóta	9.—
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	8.66
holland forint, 30%-os kvóta	165.80
belgas, 30%-os	52.70
svédkorona, 30%-os kvóta	87.54

UJ KELET Legujabb hírek

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

terjed ki más szavatolt államok közvetlen megsegítésére is. A háromoldalu egyezmény megkötését tartják Londonban a legmegfelelőbb megoldásnak.

A minisztertanács jóváhagyta annak a kormány-nyilatkozatnak a szövegét, amelyet Chamberlain valószínűleg ma fog felolvasni az alsóházban a danzigi kérdésről.

Repülőhadgyakorlatok Angliában

London, július 6. Az angol légügyi miniszter több tartalékos korosztályt hívott be a tervbe vett repülő-hadgyakorlatokra.

Az orosz hadgyakorlatok

Moszkva, július 6. A vörös hadsereg egységei erősen készülnek a tüzéségi és gyalogsági gyakorlatokra. Woronov tábornok, a vöröshadsereg tüzéségi főnöke kijelentette az újságíróknak, hogy a hadgyakorlatok, amelyek rövidesen megkezdődnek, arányukat illetőleg példátlanok a vörös hadsereg történetében. A legkisebb kaliberű ágyuktól a legnagyobb kaliberűig mindegyik részt fog venni a hadgyakorlatokon.

Leningrád, július 6. Néhány nap óta a Balti tenger repülőosztaga gyakorlatokat folytat ejtőernyővel a tengerre való leszállásra. Július 5-ikén egyszerre tíz repülő ereszkedett le ezer méter magasságról a tengerre.

Lord Dufferin nyilatkozata a lordok házában a menekültekről

London, július 6. Lord Dufferin, a lordok házában a menekültek kérdéséről szólva, dícsérőleg emlékezett meg Belgium, Hollandia és Svájc törekvéseiről, akik nagymértékben tették lehetővé a cseh menekültek elhelyezését. Nagy elismeréssel emlékezett meg Franciaországról is ama módért, ahogyan a zsidó menekültek, valamint a spanyol menekültek rendkívül nehéz kérdését megoldotta. Dufferin lord precízította, hogy Nagy-Britannia provizórikusan 40 ezer menekültet fogadott be és most van tanulmány alatt, hogy 700 újabb 18 éven aluli gyermeket engedjenek be. Ugyanakkor Anglia arra gondol, hogy egyes spanyol menekültek Mexikóban való letelepítésének költségeit viselje.

Dufferin lord rámutatott arra, hogy Anglia magatartása két elvre támaszkodik:

1. Végleg megengedni korlátozott számú menekülteknek, hogy Angliában letelepedjenek;

2. finanszírozni és kijelölni más menekültek számára helyet az angol gyarmatokon, vagy kevésbé sűrűn lakott más országokban.

Nyilaskeresztes blokk a magyar parlamentben

Budapest, július 6. A Pesti Újság jelentése szerint a szélső jobboldali pártok képviselői parlamenti blokkba tömörültek. A parlamenti csoport közös jelvénye a nyilaskereszt.

A mandzsuri japán ellen-támadás

Tokio, július 6. A Domej ügynökség jelenté, hogy a mandzsuri japán ellentámadás sikeresen halad előre, a Buir tó környékén. Alitól több szovjettankot megsemmisítettek. Balságal től több szovjetrepülőgépet haladt át, amelyek közül állítólag 12-öt lelőttek a japánok.

Egységes igazolványt kapnak az ország összes ügyvédei

Bucuresti, július 6. Az ügyvédszövetség elhatározta, hogy az ország összes ügyvédi kamarái egységes igazolvány-könyveket adjanak az ügyvédeknek, illetőleg az ügyvédjelölteknek. Ezerint az ügyvédek kék, az ügyvédjelöltek sárgaszínű könyvecskét fognak kapni. A jelenlegi igazolványok 1939 október elsejével érvényüket veszítik. Eddig az időpontig, úgy az ügyvédek, mint az ügyvédjelöltek be kell cserélnék igazolványaikat a könyvecskékre.

Aradon július 15-ig befejezik az állampolgársági revíziós ügyeket

ARAD, július 6. Az újradí törvényszék távirati utasítást kapott az igazságügy-minisztériumból, amelyben úgy rendelkeznek, hogy az állampolgársági revíziós ügyek tárgyalásait a legrövidebb időn belül fejezzék be. A törvényszék a megkeresés kapcsán a még folyamatban lévő ügyekben a legrövidebb határidőt állapította meg azért is, hogy a bírák szabadságra mehesse nek. Legkésőbb július 15-ig feltétlenül dönteni fognak az állampolgársági revíziós beadványok ügyében.

Kigyulladt egy zsidó emigránsokat szállító hajó a görög szigetek mellett

Haifa, július 6. Az Evenimentul című lap jelenti, hogy a Panama lobogó alatt közlekedő Rim hajó, amely 400 zsidó emigránsal volt utban Palesztina felé, a görög szigetek között, a nyílt tengeren kigyulladt. Az égő hajónak a Fiume olasz hajó sietett segítség-

re, amelyre átrakák a Rim összes utasait. Az égő hajó elsüllyedt, de emberéletben nem esett kár.

A fenti hírt egyelőre fenntartással közöljük, minthogy azt más helyről még nem erősítették meg.

Iorga professor a szenátusban a kukorica száműzését követelte a belföldi fogyasztásból

Részleteiben is megszavazta a szenátus a királyi család anyakönyvét módosító javaslatot

Bucuresti, július 6. A szenátus mai ülésén részleteiben is megszavazták a királyi család anyakönyvét módosító törvényjavaslatot. Ezután áttértek a gabonaértékesítési törvény részletes vitájára.

Az első felszólaló Apostol Popa volt, aki szót emelt amiatt, hogy a gabonaexport igen sok formálitáshoz van kötve.

Garofil volt földművelésügyi miniszter azt fejtegette, hogy a mezőgazdaság és a gabonaexport támogatása nem jelent áldozat az állam részéről. Az állam köteles támogatni a gabontermelést, hiszen ez tartja el a várost is. A gabona devizát szerez az országnak és

igly hozzájárul a büdzsé egyensúlyához. A gabonaraktaarak fontosságát hangsúlyozta és kérte, hogy állítsanak fel az ország belsejében is ilyen raktaarakat.

Végül Iorga professor szólott hozzá a javaslatához, elismerte, hogy a törvény intenciói igen jók, ám kételkedett abban, hogy a praktikus végrehajtás sikertülni fog. Azt kívánta, hogy száműzzék a belföldi fogyasztásból a kukoricát, helyettesítsék azt gabonával és általában a mezőgazdaság támogatása tartsa szemelőtt a román faj nemesítését.

A kamarában ma nem volt plenáris ülés, csak a bizottságok dolgoztak.

Ma a ROYAL slágermozgóban szenzációs premier! A francia filmgyártás remekműve!

A válaszon

H. KAFKA világhírű regényének nagyszerű filmváltozata. A háboru szenvedéseinek utóhangja egy nagy tragédiában nyilvánul meg a maga valóságában, amelyet nagyon sok ember élt át. Főszerepekben:

Charles Vanel és Suzy Prym

Előtte 2 premier hirdó: METRO és FOX.

Chamberlain ma fog nyilatkozni a danzigi kérdésről

Élénk katonai előkészületek folynak Lengyelországban. Lengyel vélemény szerint enyhült a danzigi helyzet

London, július 6. Az angol lapok továbbra is a danzigi kérdéssel foglalkoznak. Ugy hírik, hogy Chamberlain ma, vagy holnap fontos nyilatkozatot fog tenni, még mielőtt Lengyelország elküldene jegyzékét a szabad város szenátusának.

A Daily Telegraph célzásokat tesz arra, hogyan oldották meg Hitler és Mussolini a déltiroli német kérdést:

„Valamennyi, a birodalomhoz nem tartozó terület közül — írja a lap — Dél-Tirol a legtipikusabban német. A Führer nyíltan feláldozza tiroli német testvéreit, diplomáciai szükségből. Megkérdézhajjuk tehát, miért olyan értékesek a danzigi németek, hogy európai háborút szabadon kibővítsenek miattuk és miért érnek oly keveset a déltiroli németek. A felelet az, hogy Danzigot azért óhajítja Németország, hogy támaszpontja legyen Lengyelország elpusztítására. Eppen ezért Lengyelország garánciól el vannak szánva arra, hogy minden áron mellette maradjanak abban az ellenállásban, amelyet a baljós ambíciók ellen fejt.

Danzignak a német birodalomhoz való csatlóása annyit jelentene, mintha valaki elől el akarnák zárni a levegőt. Anglia tehát a kisebb népek függetlenségének kötelezőszerű megóvását tüzte ki célu akkor, amikor hatalmának egész erejével Varsó segélyére sietett. Ezt Németországnak annál is inkább be kell látnia, mert éppen London volt az, amely szemet hunyt bizonyos közös érdekeket nem nagyon veszélyeztető akciók előtt abban a

reményben, hogy Berlin betartja ígéreteit és nem tör a kisebb nemzetek létérdeke ellen az általa felállított „életér” fogalmának érdekében. Egyszer azonban megálljt kell mondani még a legnagyobb étvágynak is.”

A Manchester Guardian szerint akárhogy is akarják magyarázni egy esetleges akció okát, Danzig sorsa Európa sorsa is, mert itt olyan nemzetről van szó, amelynek harmincötmillió lakója van és ezeknek sorsa attól függ, hogy megmarad-e utjuk a tengerhez, vagy nem? Itt még a történelmi jogoknak is el kell némuikni, akkor is, ha tényleg volnának is ilyenek.

A lengyel minisztertanács

Varsó, július 6. (Rador). Tegnapi újabb minisztertanács volt Moszcicki köztársasági elnök és Smigly Rydz marsall jelenlétében. Általános politikai kérdésekről és főleg a danzigi helyzetről volt szó. Foglalkozott a kormány azokkal a pénzügyi tárgyalásokkal is, amelyek angliai kölcsön szerzésére irányulnak. Este Beck külügyminiszter fogadta Northon angol követéségi tanácsost, aki a fávöllevő követet helyettesíti.

Ugyancsak Varsóból jelentik, hogy a lengyel nehézipar lapja, a Kurjer Polsky azt írja, hogy a danzigi helyzetben némi enyhülés tapasztalható. A háborus lehetőség a jelek szerint elmult, majd a lap felveti a kérdést, hogy elkerülhető-e a háború? Válaszul megjegyzi, hogy általános vélemény az, hogy az ellenségek inkább taktikai lépésekkel igyekez-

nek kifárasztani egymást, semmint háborus eszközöket alkalmazni.

A német rádióállomások lengyel nyelvű propagandája

A lengyel lapok szerint a varsói hadikészülődések tovább folynak. A dokkokban élénk a tevékenység, a hajóépítő műhelyekben pedig pontonhidak készülnek, a Nogat folyón való átkelés biztosítására, ahol csupán egy hid van.

Közlik a lengyel lapok, hogy a orosz-lói, königsbergi és más német városokbeli rádió szerda óta lengyel nyelvű propaganda-híradásokat kezdtek. Az első leadások a lengyel himnusszal kezdődtek, majd az előadók hangsúlyozták, hogy a német-lengyel ellentétek nem megoldhatatlan természetűek. A két nép együttműködése Lengyelország számára nagy előnyöket jelent, de a megértés csak úgy lehetséges, ha egy harmadik hatalom nem avatkozik bele az ügybe és nem idéz fel harckokat. Az előadók azután hangoztatták, hogy Danzignak vissza kell térnie a Harmadik Birodalomhoz, ami nem jelent kárt Lengyelországra nézve, mert jogait biztosítanak. Végül hangoztatták az előadók, hogy Lengyelországban fokozódnia kellene a zsidóellenes tevékenységnek. A lengyel nyelvű németországi rádióadások ellenuloyozására a kattowitzi rádió német nyelvű közléseket adott.

Lengyel kölcsön Danzignak?

Berlin, július 6. (Rador). Félhivatalos nyilatkozatot adtak ki egyik angol lap azon hírére, amely szerint Lengyelország 20.000.000 forintot adna kölcsön Danzignak. A nyilatkozat szerint Danzig sohasem fogadna el lengyel pénzt, de Lengyelország nem is lehetne abban a helyzetben, hogy kölcsönt adjon, mert még azt a 40.000.000 forintot sem fizette meg a szabadvárosnak, amivel vámulletek fejében tartozik annak.

A haifai katonai törvényszék halálra ítélte hét arabot

Haifa, július 6. A katonai törvényszék ma halálra ítélte hét arabot, akik június 2-ikán Kalkilia közelében megtámadtak egy katonai és rendőri őrzőjáratot. Más öt arabot életfogytiglani fegyházra itéltek.

Kairó, július 6. A kairói nagy zsinagóga bejáratánál csütörtök reggel pokolgépet találtak. A zsidó lakosság körében nagy nyugtalanságot keltett a hír.

LEGUJABB SPORT

Vasárnap kezdődik a Ligabajnoki küzdelem

Cluj, július 6. Az Északi Liga tegnap este dr Brate elnököletével ülést tartott, amelyen kisorsolták az Északi Liga bajnokságáért a selejtezőmérkőzéseket.

A sorsolás szerint vasárnap, július 9-én Nagyváradon a Vasas a szatmári Barkochbával játszik, amelynek bírója a nagybányai Humiade lesz, míg a két határbíró Olteanu és Tautu.

Ugyanezen a napon Tordán a Cement az SS Bistrița ellen játszik. Ezt a mérkőzést dr Russu vezeti, a két határbíró dr Stanciu és dr Boldur lesz.

A kolozsvári CFR csak július 13-án, csütörtökön kapcsolódik bele a küzdelembe. Ha a Cement győz Kolozsváron, míg ha az SS Bistrița győz ugyanakkor, Besztercén játszik a CFR a ligabajnokságért.

Az Északi Liga döntőmérkőzése július 16-án Kolozsváron lesz, amelynek mindkét résztvevője a B) ligába jut. A döntőbe kerül a Vasas-Barkochba győztese, valamint a CFR Bistrița-Cement mérkőzések győztese. A mérkőzések az esetleges hosszabbításra való tekintettel fél 6 órakor kezdődnek.

Miaja tábornok szerint fivére politikai gyilkosság áldozata lett. Mexikóból jelentik: Miaja volt spanyol köztársasági tábornok kijelentette az újságíróknak, hogy fivére, Marselino, politikai gyilkosságnak esett áldozatul.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. 7 nyomdája Cluj, Strada Baron I. Pop 18 Telefon: 18-00.

BUN DE IMPRIMAT

Taxa post. plătita în No. 30523
10. Te. Havon. évre 60 földre: félévre Hirdetés. „UJ KELET” banat. ja. Cikket forrás me.

A japán kétéves

A japán hadi katonai háboru szüksévszavuság a japán hadi dícselkedni össze annyit háboru kétéves 2500 kínai hadihajót sül.

Eme számú kemoly okun ben olvastuk hadsereg sa mandzu-moon orosz harcok tikus győzelmeken a szá kusok pedig.

Nem tartjuk összesen lett-szen a legna Szovjet-Orosz repülőgép áll.

Már pedig nai repülőgép tőségnek leg-pülőgéppel ké.

A lényeg a A lényegre angol lap cíli japán háboru elemzve, a mindazok az a kétéves há esetre sem ér katonának éf.

Japánnak t nla a kínai t a Daily Herald a győzelem e ráfizetést hoz gazdasági éle jesen leromlot sebeket kapot.

A japán gy Arita külügy legutóbbi nyi kijelentették. Csang-Kaj-Sen tosihatja, ez ha a kínaiak kat el lehetne zeleből.

Nem valósz ez a törelvés kád nem jár Japánban szá kormányra mi hozta a toki hasonló lépés mert a koncs csak Angliát, is közvetlenül.

Már pedig, gesen felfegy csak részlete méletlensége valószínűnek, ni a harcort és az Egyesül.

Az idő, mi hanem Kínán háboru kétév nyitja, hogy kerül, főleg erőkkel talál.

Már pedig metesebben b tabak leszne magatartását kedvét lelőha Jétorsország hogy Csang-I japán agressz telensége azt nást váltott irhatatlanok, hogy egy önt a japánok u nem fog tud.